

164-405

ÚJ KELET

ZSIDÓ NAPILAP

Taxa postală
plătita în num
No. 30523/1934

Szerkesztőség
és kiadóhivatal:
Cluj, Str.
Baron L. Pop

10. Telefon: 18-60. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-
földre: Havonta 2, negyedévre 6,
félévre 12, egészévre 20 dollár. —
Hirdetések díjszabás szerint. — Az
„ÚJ KELET” a transilvaniai és
bánáti zsidóság egyetlen napilap-
ja. Cikkeink utányomását csak a
forrás megjelölésével engedjük meg.

Director-Főszere-
kesztő: Dr. Mar-
ton Ernő, Re-
dactor responsabil-Felelős szerkesz-
tő: Jámber Ferenc. Administrator
delegat si girant responsabil-Felelős
igazgató: Schwartz Endre. Proprie-
tar-tulajdonos: Fraternal S. A. E.
de Editură. Registrul publicitațiilor
perioade No. 43. Dos. 889. 1938.
Tribunalul Cluj, Secția III.

Csütörtök, augusztus 17.
1939-5699. Elul 2.
XXII. évfolyam, 134. szám.

VILÁG TUKRÁ

A Harmadik Birodalom belső gondoljai

Néhány nappal ezelőtt a német kormány kinevezte Paul Waltert a munkafront egyik előkelő tisztviselőjét kormánybiztosi hatáskörrel a szénbányákhoz, hogy ellenőrizze a bányák teljesítőképességét és fokozza a termelést. Ez a kinevezés nagyon meglepte a német közvéleményt. Az egyetlen nyersanyag, amely fölött Németország dusan rendelkezik, éppen a szén. Az átlagpolgár nehezen tudja elképzelni, hogy ebben a tekintetben szállítási, vagy termelési nehézségek állhatnak be, még abban az esetben is, mint most, amikor az ipar valósággal pokoli ritmusban dolgozik. Mindazonáltal most már köztudomású, hogy ilyen nehézségek fennállhatnak és már agyályos méreteket öltenek. Az egész négyéves terv és gyakorlatilag az egész német gazdasági élet — tehát egy esetleges háboru is — elsősorban a szén kiaknáztóságán és felhasználásán alapul.

Mi tehát a helyzet? Egyszerűen az, hogy a szén bányászatban ugyanaz történt, ami a német gazdaság egyéb területein. Munkaerőhiány és anyaghiány következett be. A különbség csak az, hogyha ez a két kellék a legfontosabb gazdasági bázis, a szén mellől hiányzik, messzemenő következményekre kell számítani minden más ipari ágazatban is. Minden ipar áll, vagy bukik a szénrel.

Mint hogy hiány volt munkaerőkben, a szén-vidékeken a termelés meglassadt még pedig abban a pillanatban, amikor az ipari termelés egyre magasabbra ivelt. Április elsejéi hatálytalanná vált a szénbányászatban 8 órás és háromnegyedórás emeltek, azonkívül egészen szokatlanul sok jutalmakat írtak ki, amelyek a munkabér 200 százalékát is elérik. A munkaidő felemelése hasonló teljesítmény mellett munkaretegenként 12 és félszázalék többlet-termelést eredményezhetett volna; ez azonban nem következett be. Mindössze 3.6 százalékkal fokozódott a termelés.

A munkaerők hiánya mellett egyéb fogyatékoságok is mutatkoztak. Hiányzik mindenekelőtt a bányafa. Tudvalevő, hogy a bányászatnak egyik legfontosabb kelléke ez és hiába állítanak be új munkásokat, ha a legfontosabb elem, a bányafa hiányzik, hogy alátámaszthatassák az új aknákat. Feltehető tehát, hogy az új kormánybiztos feladata elsősorban az lesz, hogy minél több fát szerezzen be.

A szénproblémának más oldala is van. Nem elég kitermelni a szenet, azt el is kell expedálni. A birodalmi vasutak vagyongyárai azonban nem készítették annyira kocsit, mint amennyit előírnyoztak. Kétezer teher- és személyszállító kocsival kevesebbet gyártottak 1938-ban. Az 1939-es programból még 15 ezer hiányzik. Ausztriának és a Szudétavideknek a birodalomhoz való kapcsolása által 23 ezer vasúti kocsival bővült a szerelvények állománya, de ez olyan kevés, hogy az említett két területnek a szükségletét is alig fedezi. A birodalmi kormánybiztos aligha fogja tudni ezeket a hiányokat helyrehozni.

Közben lázasan dolgoznak a nyugati és keleti határok katonai erősítésein. Itt az a panasz, hogy kevés a szakmunkás, hogy a hosszú munkaidő csökkenti az energiákat, hogy rossz az élelemzés. Bármennyire is szigorúan kezelik ezeket a munkásokat, a kormány nincs abban a helyzetben, hogy az állapotokat megjavítsa. A munkások szorgolnának és követelik szociális jogukat. A

Újabb békes közvetítő javaslatokról ír a világsajtó

Egyhónapos fegyverszünetet és négyhatalmi békekonferenciát összehívását javasolják a tengelyhatalmak?

A „Times” hangsúlyozza, hogy békekonferencia összeüléseinek előfeltétele Csehország kiürítése. Egy amerikai képviselő négysemleges államfő döntőbíráskodását ajánlja

Burckhardt angol-francia-svéd hármashbizottság elé akarja terjeszteni béketervét

Lázás nyugtalansággal, egyre fokozódó és remegő idegességgel figyel a világ a nemzetközi politikai válság gyorsítemű elmélyedését. Nyilvánvaló, hogy rohamosan közeledünk a feszültség kulminációs pontja felé. A fegyverek egyelőre hallgatnak. Némán, de annál elkeveredettebben és szívósabban folyik azonban a harc a propaganda és a diplomácia, a meggyőzés és a megfélemlítés összes fegyvereivel és eszközeivel. Az idegek annyit emlegetett háborújában elérkezettünk a döntő ütközethez. A tét nem Danzig és nem is Lengyelország, hanem maga Európa. A német dominációs törekvések, amelyek egy évvel ezelőtt a szudéták sorsának megjavításával, majd a Szudétavidék elcsatolásának követelésével jelentkeztek és Csehország megszállásában kulmináltak, most Danzig kapuin át tapogatóznak ki a másik, a nemotótlás, nem-diktatorikus Európa ellenálló erejét és akaratát.

Szinte megdöbbentő azonosággal élnek fel ismét az elmúlt évben oly kiválóan bevált módszerek. Sajátos, nagyon is különös indízkérelő folytán alkalma van meg tudni a világnak, hogy Németország e pillanatban 2 millió katonát tart fegyverben. Hasonló indízkérelők tudatják az érdekeltekkel, hogy folyóan a csapatösszevonások a lengyel határon. A békért, Európáért aggódo világ vegye tudomásul mindezekből, hogy a birodalom készen áll és el van szánva a legvégzetlenebb amennyiben Danziggal kapcsolatos követeléseit nem teljesítik. Salzburgban és Berchtsgadenben a tengely külügyminiszterei hosszasan tanácskoztak, majd a tengely sajtó leszója, hogy Németország és Olaszország a danzigi kérdésben is egységes, szilárd és megbontathatlan. Nap nap után ismétlődő határcsúszások vannak hivatva nyilvánvalóvá tenni a világ előtt, hogy a korridor helyzete nem tartható és sürgős rendelkezésre szorul az európai béke érdeke.

A másik oldalon azonban nem hiányoznak a béke hívós szírihangjai sem. Nap-nap után bukkannak fel a különböző kísérleti légzőgömbök. Hol Mussolini óhatalmi értekezletéről van szó, hol pedig — mint a legújabb verziók mondják — négyhatalmi konferenciáról, amelyen a francia, angol, német és olasz külügyminiszterek döntenének egyhónapos fegyverszünet keretében Danzig sorsáról. Európa népei nem akarják a háborút. A tömegek borzadva gondolnak egy világkateklizma várható következményeirre. Hogy is ne méltányolnának tehát, ha a tengely két diktátora ismétellen tanúságot tesz békeszándékairól és még a pápa közvetítését is igénybe veszik, hogy egy ilyen négyhatalmi konferencia terve megvalósulhasson...? Békét akarnak ők és ezért valóban nem jelentene különösebb áldozatot, ha a danzigi „kriszta” a német kívánságok szellemében rendeznék és egyttal, egy füst alatt honatálnák a másik tengely-partner, a minduntalan idelegítetlenül maradó Olaszország néhány kivánságát is, „az európai kibontakozás érdekében”...

E javaslatok taktikai célja nyilvánvaló. Hivatásuk az, hogy az utolsó pillanatban ismét aláássák, megbontsák az angol és francia közvélemény legutóbbi hónapokban oly

kategórikusan jelentkező ellenállási akaratát a német dominációs törekvésekkel, a béfejezett tények erőszakával szemben. A nyugati közvélemény, amely már-már leszámolt és dacosan szembenézett a háboru kockázatával, az utolsó pillanatban megterpan talán és arra a meggyőződésre jut, hogy nem érdeme Danzigért meghalni. Egy második München ebben az évben is jelentősen előrevihetné a tengely hódító terveit anélkül, hogy ezáltal is szükség volna a kard kihúzására. Ha azután a nyugat előtt sikerült a konfliktust danzigi helyi ügyé bagatelizálni, akkor már nem volna nehéz a magárahagyott és morálistan, de katonailag is „bekertített” Lengyelország ellenállásának megtörése.

Nem kétséges, hogy Franciaországban és Angliában ma is vannak körök — főleg a felső tizezer soraiiban, de a szélsőségesen pacifista munkásság rétegeiben is —, amelyek hajlanak a kompromisszumos békére. Franciaországban nem is olyan régen „Mourir pour Danzig?” cím alatt cikkezett egy volt miniszter, Angliában pedig sokan vallják, hogy az elhalasztott háboru elkerült háboru is lehet. A kormányok és a közvélemény nagy többsége azonban kétségkívül szilárdnak mutatkozott és mutatkozik ezekben a napokban. Ha a Times ugyancsak a békekonferencia összehívását javasolja, ugy ennek egyik előfeltétele Csehországban a németek részéről való kiürítését jelöl meg, ami a német politika számára a középeurópai imperialista álom feladását jelentené.

A helyzet nagy általánosságban lényegesen más, mint volt egy évvel ezelőtt. Akkor Oroszország és Csehszlovákia kizárásával döntöttek Münchenben Csehszlovákia és Közép-Európa sorsáról. Most négyhatalmi konferencia összehívása nehezen képzelhető

Békekonferenciát javasol a Times

London, augusztus 16. A Times legutóbbi száma hosszú vezércikkben foglalkozik a békefront feladataival. A cikkítő szerint a békehatalmaknak pontosan ki kell dolgozniuk és a világ elé kell tartozniuk programjukat. A cikkítő továbbá tárgyalásokat javasol az európai nagyhatalmaknak. Megjegyzé azonban, hogy ezek a tárgyalások már eleve kudarcra vannak ítélve, ha nem biztosítják a fegyverkezések korlátozását. A németeknek fel kell adniuk a német élettérrel alkotott felfogásukat, valamint azon állításukat is, hogy blokádl ellen kell védekezniük. A cseheknek vissza kell kapniuk szabadságukat, hogy önrendelkezési jogukat érvényesíthessék. Ezzel szemben gyarmati téren ki kell elégíteni az igényeket. A Times cikkírója békekonferencia összehívását javasolja. A háboru után amugyis békekonferenciát kell összehívni, miért ne tennék meg ezt előtte? Egyhónapos fegyverszünet

Brüsszel, augusztus 16. A „Nation Belge” című lap mai számában londoni tudósítás alapján a következőket írja:

el, annak ellenére, hogy az angol-francia-orosz politikai tárgyalások sorsát még mindig sűrű homály borítja és a katonai megbeszélések kilátásai is ismeretlenek; az sem valószínű, hogy egy ilyen konferencia Lengyelország képviselőjének részvételével üljön össze. Sem egyiket, sem másikat nem lehet kizárni egy olyan tanácskozásról, amely Kelet-Európa hatalmi és stratégiai helyzetét volna nyitva módosítani. Angliát világos kötelezettségek fűzik Lengyelországhoz; az angol és franciák hónapok óta fáradoznak azon, hogy Oroszországot bevonják a védelmi frontba. Az előlátott pozíciók feladása és a szövetségesek cserbenhagyása némsak Közép- és Kelet-Európában likvidálná végleg az angol és francia befolyást, de Anglia világhatalmi pozíciójára is most már nehezen kiheverhető csapást mérne.

Ha az angol-francia-orosz tárgyalások valóban előrehaladt stádiumba jutottak, ugy az oroszoknak az esetleg összehívandó békeértekezletről való kizárása ilyen körülmények között nem valószínű. Másrészt az angol-francia-orosz front létezése olyan fölényt biztosít a nyugati hatalmaknak, amelylyel szemben nem valószínű, hogy háboruba bátorkodnának a tengelyhatalmak, főleg pedig Olaszország, amely csak veszíthetne egy ily végzetes kalandban. Ez kétféle magyarázatra Mussolini ismételt mérséklő közbelépését. A nyersanyaghiánnyal küzdő, eleendő élelmiszterrel nem rendelkező tengelyhatalmak háborus készségét a nagy dobbal véghezvitt előkészületek ellenére is erős kétkedéssel fogadják Londonban. Ezért nem látszik valószínűnek a feltevés, hogy amennyiben a kibontakozás békés lesz, ugy az nem fog a demokráciák és Lengyelország részéről lényegbevágó engedményeket is jelenteni. (k. r.)

Megbízható helyről származó értesülések szerint a Vatikán a napokban két jegyzéket kapott, egyiket a szentszék melletti német, a másikat az olasz követségtől. E jegyzékek felhívják a pápa figyelmét arra, hogy állítólag milyen elnyomatásban élnek a lengyelországi németek, valamint a franciaországi és tuniszi olaszok. A német és olasz kormányok kijelentik, hogy kifejezésre kívánják juttatni azon szándékukat, és óhajukat, hogy békés uton nyerjenek rendezést az Európát nyugtalanító viszályok. Hangsúlyozzák, hogy készek bármikor megvédeni magukat bármely oly kísérlettel szemben, amely erőszakkal akarna megoldásokat kényszeríteni rájuk, másrészt azonban hajlandók a nyugati hatalmaknál a következő végső javaslatokat tenni:

1. Állapíttassék meg egy 30 napos fegyverszünet. Ezen idő alatt mindkét fél tartózkodni fog bármely akciótól, hogy időközben megszervezhető legyen Franciaország, Anglia, Németország, és (Folytatása a 8-ik oldalon)

AGUSZTUS 16.

as téren a zsidó...
amely bennünket a...
e készlet, a hábo-
ségletek kérdése.
got izolálás veszé-
ány fenyegeti. Ezt
önösen a müncheni
el. Békeidőben 27
hajók a palesztinai
eten azonban ez a
ne. Ezt a veszélyt
vagyunk győződ-
resszus megértés-
atainkat, amelyek
egy nagyszabású
lítását célozzák.
ban 14 ezer taggal
y saját kis keres-
ajózási iskola áll
ztinai zsidó parti-
szintén a halászat
tevékenységének

Jelentkezni újabb közlapján?

15. A Vezérkar 4...
mében augusztus
ni csapatostek-
tiszték és légény-
ak, akik a legélhá-
vannak beosztva
hívó lapjaik van-
A. I.” jelzéssel.

sen bírálja politikát

am Weizmann Világ-
negérkezett Genfben.
Weizmann professz-
tó beszédében éles
eni az angol kor-
t és szózatot fog
Palesztina kapuin
a zsidó menekül-

dnak szonyban

5. A Reuter táv-
Pozsonyban to-
dőlleses kilengé-
uccán bántalmaz-
tet szétromboltak.
fatalok vezették,
ködésével.

lító hajó

5. A Patria nevű
nigránst szállít fe-
elhagyni Szmirna
hatóságok megta-
sok partraszállási

eltűnő állás-

(Rador.) Eckhardt
cikket közöl egy
címmel. Magyarok
— és nem folytat-
kát. Magyarország
bárki tetszése sze-
eljainkért nem za-
békét. Legyünk
es helyezük Euró-
ceink fölébe. Ka-
natunk és barátai
uk senkinek kon-
ka monopóliumát.

CLUJ NYOMAS-
SIMA.T

nemzeti szocialisták tehát az utóbbi időben a munkások elégedetlenségének nyomása alatt kénytelenek voltak feljavítani a kosztot és naponta több fogásból álló ebédet és vacsorát adni. Eddig ugyanis egyfelől kaptak azok a munkások is, akik nehéz körülmények között végezték fáradságos és veszedelmes munkájukat. Kiküzdötték azt is, hogy olcsóbban kapják az élelmet és hogy minden két-három hétben pár napra hazautazhassanak. Elsősorban történt, hogy feleségeik is meglátogathatják őket. A náciuralom óta ez volt az első eset, hogy a munkások szervezkedhetnek szociális vívmányaik érdekében. Ez még egyelőre nem sok, de mindenesetre jelent valamit. Azt, hogy a munkásság nyíltan fellépett, ha gazdasági téren is, a kormány erőszakpolitikája ellen.

Németországban a háború-ellenes hangulat egyre növekvőben van. A nemzeti szocialista „Ruhraarbeiter“ című lapban olvashattuk:

„A munkásünetek alatt, a vasuton, az utcákon mindenütt külpolitikai témákról beszélnek. Az emberek szeretnének már nyugodt viszonyok között élni.“

Panaszkodnak amiatt is, hogy a számos légvédelmi gyakorlat során csak a náci-bombok, a tisztek és a katonák egy része van ellátva gázmaszkkal, a civil lakosság számára ilyen gondoskodás nem történik.

A londoni „News Chronicle“ című újság jelenti Bécsből, hogy a várost körülvevő hegyeken katonai állásokat építettek, ahová ágyukat és tankokat is állítottak fel. Ezt az egyre fokozódó elégtelenség kitörésétől való félelem miatt csinálták.

Különösen a bécsi munkás az, aki az új rezsimnek nagy nehézségeket okoz. Az idezett újság szerint a bécsi gyárakban gyakran szabotázzsal tiltakoznak a munkások a náci-rendszer ellen és nem egyszer kisebb-nagyobb sztrájkokkal is. Ismételtlen megtörtént, hogy a munkások vezető náciembereket az üzemekben megverték. A katonai hatóságok attól tartanak, hogy az osztrák részről besorozott katonák háború esetén német feljebbvalóik ellen fognak fordulni.

Bécsben, a Havas ügynökség jelentése szerint, augusztus elején rengeteg röpéc-dula került a lakosság körébe. Állítólag kommunisták adták ki ezeket. Követelik minden háborús akció beszüntetését és azt ajánlják a munkásoknak, hogy a háborús előkészületekre vonatkozó munkát szabotálják. Ha pedig mégis kiütné a háború, tegyenek meg mindent Hitler megbuktatása érdekében. A röpiratokban az osztrák nép önrendelkezési jogát is követelik.

Berlinben is röpiratok kerültek forgalomba, ismeretlen nyomda termékei, köztük egy, amely a weimari alkotmány husz éves évfordulója alkalmából íródott. A röpirat kiemeli az alkotmány néhány pontját, hogy ezzel is személtesse a Weimar és München közötti különbséget. Ime két paragrafus:

114. paragrafus. A személy szabadsága sérthetetlen. A személyes szabadságba való beavatkozást a közhatalom csak törvények alapján ejtheti meg.

118. paragrafus. Minden németnek joga az általános törvények keretei között szabadon nyilvánítani véleményét: szóban, írásban, nyomtatásban, képen. Senki ebben a jogában meg nem gátolhatja.

123. paragrafus. A németek joga, hogy különös engedély nélkül békésen és fegyvertelenül gyülekezzenek.

E röpirat szerzői ellen szigorú hajtóvadászatot rendeztek a Gestapo emberei. Sokkal szigorúbbat, mint akár a szocialisták röpirataira.

Pályázat

A mediási aut. orth. zsidó hitközség iskolaszéke pályázatot hirdet nyugdíjaztatás folytán megüresedett elemi iskolai tanítói állásra. Pályázhatnak nőtlen, román állampolgárságu, autorizációval rendelkező tanítók. Héber nyelvtudással rendelkezők előnyben részesülnek. Megfelelően felszerelt pályázatok benyújtási határideje 1939 augusztus hó 20.

Iskolaszék.
Cím: Comunitatea aut. ort. evr. Mediae.

A Zsidó Távirati Iroda jelenti:

Palesztina

ANGOL TÖLTI BE IDEIGLENESEN JERUZSÁLEM POLGÁRMESTERI TISZSÉGÉT. Jeruzsálemi jelentés szerint Khaldi polgármester szabadságra ment és helyét a kormány ideiglenesen Richard Badcock angol kormánytisztviselővel töltötte be. Ez az első eset, hogy angol kerül Jeruzsálem polgármesteri székébe. Kinevezését azzal magyarázzák, hogy Daniel Auster, Jeruzsálem zsidó alpolgármestere jelenleg Európában tartózkodik.

BEFEJEZŐDÖTT A CIONISTA SZERVEZET PROPAGANDISTA SZEMINÁRIUMA. Ismeretes, hogy a cionista szervezet vezetősége két hónappal ezelőtt propagandisták kiképzésére szemináriumot létesített Jeruzsálemben. A szeminárium előadásai a napokban értek véget és annak első tanfolyamát 60 személy hallgatta le. A hatvan kiképzett propagandista közül tizen a szeminárium vallásos alcsoportjához tartoznak.

PALESZTINA-CSARNOK A SZMIRNAI MINTAVASÁRON. Palesztina ezidén a második kiállítás csarnokát állítja fel a szmirnai kilencedik mintavasáron. A csarnok felállításában közreműködnek a Jewish Agency, a zsidó nemzeti alapok és 48 különböző palesztinai gyár és gazdasági intézmény.

AZ ARABOK BOMBAROBANASTÓL MENTETÉK MEG EGY ZSIDÓ KOLONIA LAKÓIT. Kfar Menachem kolónia zsidó lakosságát a szomszédos község arabjai figyelmeztették arra, hogy a terroristák bombát rejtettek el a kolónia egyik részében. Egy angol altiszt, aki a bombát eltávolította, súlyosan megsebesült.

470 EZER FONTOT TESZ KI TEL-AVIV KÖLTSÉGVETÉSE. Izrael Rokach polgármester átnyújtotta a kormányának Tel-Aviv város költségvetését az 1939-1940. költségvetési évre. A kormány által kért 32 ezer fontos csökkentéssel, a költségvetés 470 ezer fontot tesz ki. A polgármester tárgyalásokat folytatott Mack Pearsonnal, a szabadságon lévő főköormányzó helyettesével, nagyobb állami kölcsön felvételének ügyében. Ezt a kölcsönt a város csatornázási munkálataira fordítják.

Rokach polgármester tárgyalásokat folytatott a Jewish Agency végrehajtó bizottságának tagjaival, David Ben Gurionnal, Jicchak Grünbaummal és Kaplannal, akiknek bejelentette, hogy a város 18 ezer font erejéig közmunkákat indít a közeljövőben, amelyek háromezer munkásnak fognak három hónapon keresztül munkaalkalmat nyújtani.

Lengyelország

A LENGYEL LEGIONÁRIUSOK LAPJA INTÉZKEDESEKET KÖVETEL AZ ANTISZEMITA IZGATÓK ELLEN. A „Carno na Białem“ című hetilap, amely a lengyel légionáriusok demokratikus szárnyának hivatalosa, törvényrendeletet követel a kormánytól a gyűlöletes antiszemita izgatások megfékezésére. A lap, miután felsorolja a legutóbbi zsidó-ellenes kilengéseket és rámutat arra, hogy a náci rádióhíradók naponta hangosan adnak kifejezést e megnyilvánulások feletti kárörömlésnek, a következőket írja:

„Eppen úgy, mint Franciaországban, hazánk jelenlegi helyzete nálunk is megköveteli a sovén propagandisták szigorú megbüntetését. Ami Franciaországban bűnnek számít, az a mi veszélyeztetett országunk biztonságát is fenyegeti. Eppen ezért kötelességünk sürgősen végetvetni az antiszemita izgatások üzemelésének. El kell nyomunk az antiszemita mozgalom összes ideológiáját és nem-ideológiai jelenségeit. Emellett követelünk nemcsak a becstelenségből és a polgári jog-egyenlőségből ered, hanem hazánk hagyományából is. A polgári egyenjogúság és a fair play elválaszthatatlanul egyek a lengyel köztársaság érdekeivel. Ezek az érdekek megkövetelik, hogy a legrovidebb időn belül végetvessünk az olyan megnyilvánulásoknak, amelyek Lengyelország valamelyik nemzeti kisebbsége ellen irányulnak.“

A ZSIDÓK SZEREPE A LENGYEL LEGIONÁRIUSOKBAN. Berbeczki ismert lengyel tábornok beszélgetést folytatott az egyik lengyelországi zsidó lap munkatársával, aki előtt léltatta a zsidó harcosok szerepét a lengyel légionban. A tábornok különösen Mansperi, Kressovitz, Sternfuss és Jakob Kanarek zsidó hőselgionáriusok nevével emelte ki a zsidók jelentős szerepének bizonyítására.

— Pilsudszki marsall — mondotta Berbeczki tábornok — mindenkor a legnagyobb bajtársaságot mutatta a zsidó légionárius-

sok irányában és sohasem tett megkülönböztetést zsidók és nemzsidók között. A marsall mindig a legnagyobb tisztelet és megbecsülés hangján nyilatkozott Zankheim rabbi-ról, aki a lengyel légionnak igen nagy szolgálatakat tett. Pilsudszki sokszor ismételte: „Ha belső egyetlenségben fogjuk erőnket felmorzsolni, kifelé sem érhetünk el eredményeket.“ A marsall eme szavai — mondotta a tábornok — kell, hogy lebegjenek a lengyel köztársaság minden hűséges polgárának szeme előtt.

Cseh protektorátus

ELBOCSÁTOTTAK A ZSIDÓKAT A PRÁGAI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE SZOLGÁLTATÓBÓL. Pápai jelentés szerint a Gestapo közbenjárására a prágai áru- és értéktőzsdék elbocsátották szolgálatukból az összes zsidókat. A Der neue Tag, von Neurath birodalmi protektor lapja, követeli, hogy zárják ki a tőzsdéről a zsidó feleket és ügynököket is.

Szlovákia

NÉMET MINTARA KÖNYVEKET SEMMISÍTENEK MEG POZSONYBAN. Pozsonyi jelentés szerint a szlovák hatóságok elhatározták, hogy a pozsonyi könyvtár 25 ezer kötetéből, német mintára, 22 ezret megsemmisítenek. A nagy tisztogatási akciót állítólag azzal indokolják, hogy ezek a könyvek „zsidó eszmékkel telítettek és megfertőzik a szlovák nép nemzeti öntudatát.“

Délamerika

BERLIN A DÉLAMERIKAI ANTISZEMITA TEVÉKENYSÉG FOKOZÁSÁRA ADOTT UTASÍTÁST ÜGYNÖKEINEK. Jól informált körök szerint a délamerikai náci-ügynökök, valamint a hivatalos német diplomáciai képviselők utasítást kaptak Berlinből, hogy élénkítsék a zsidó-ellenes propagandát ezekben az országokban.

Az utasítás különösen Argentínát ajánlja a náci-megbizottak figyelmébe, minthogy ebben az országban az antiszemita propagandának már eddig is látható eredményei voltak.

Dél-Afrika

A DÉLAFRIKAI ZSIDÓSÁG ÜDVÖZLI HERZOG TÁBORNOK MINISZTERELNÖKÖT. A délafrikai zsidóság Board of Deputies-jének ülésén közölték, hogy a Board elnöke a következők szövegű táviratot intézte Herzog tábornokhoz, miniszterelnökségének 15-ik évfordulója alkalmából: „A Board of Deputies legutóbbi ülésén abban a megbeszélésben részesültem, hogy miniszterelnöki tevékenységének 15-ik évfordulója alkalmából Ön a délafrikai zsidó közösség nevében üdvözölhetem. Együtt a délafrikai unió többi polgárával a zsidó közösség végtelenül hálás Önnek a nemzet érdekében kifejtett szolgálatait, valamint azért a bölcs vezetésért, amely Dél-Afrika lakosságát a fejlődés útján irányította. A zsidó polgárok kívánsága, hogy a nemzeti egység, az igazságosság és lojalitás eszményei örökké vezérsíllagjai maradjanak a délafrikai nemzetnek és hogy Ön még hosszú esztendőknél keresztül tevékenykedhessen ezen ideális szolgálatában.“

Emigránsok, menekültek

A PARITA HAJÓ TENGERTEN BLYONGÓ MENEKÜLTJEI A HAJÓ FELGUGYJTÁSAVAL FENYEGETŐZNEK. Párizsi lapok szmirnai jelentése szerint, a Parita hajó fedélzetén tartózkodó 600 Csehszlovákiából származó zsidó menekült azzal fenyegetőzik, hogy amennyiben partraszállásukat továbbra is megakadályozzák, kétségbeesésükben felgyújtják a hajót. A hajón óriási a kétségbeesés és félt, hogy ebben a hangulatban a hetek óta tengeren blyongó szerencsétlenek könnyen folyamodhatnak meggondolatlan cselekedetekhez.

A ZBASNYI MENEKÜLT-TÁBOR LIKVIDÁLÁSA. Rövid időn belül összetűl Varsóban a nagyobb lengyelországi zsidó hitközségek konferenciája, hogy megtárgyalja a zbasnyi menekülttábor likvidálásának kérdését.

A tábornok jelenleg ezer menekült tartózkodik. A Németországgal kötött megállapodás értelmében ötezer zbasnyi menekült már előbb visszatért Németországba, hogy kereskedelmi ügyleteiket felszámolják és magukkal hozzák hozzátartozóikat. E megállapodás értelmében a menekültek hozzátartozóinak számátanak a szülőik, a feleség és a

gyermek. Ezzel szemben a Németországból kiutasított nők nem hozhatják magukkal férjeiket is Lengyelországba. A Lengyelországba visszatérő hozzátartozók számát legfeljebb négyezerre becsülik. Valószínűleg tartják, hogy a zbasnyi menekülttábor Németországban tartózkodó ötezer tagja közül csak háromezeröttszáz fognak visszatérni Lengyelországba, a többiek megkísérik a más országokba való kivándorlást.

— A bében keletkező mérgek által okozott rosszállatknál egy-két pohár természetes „Ferenc József“ keserűvíz, gyors és alapbélkilitő hatásánál fogva, gyakran a legjobb szolgálatot teszi. Kérdezze meg orvosát.

A LARES repülőjáratai

A meleg nyári napok alatt, különösen amikor 30-40 fokra is felszökik a hőmérséklet az ember nehezen szánja rá magát az utazásra, akár kedvtelésből, vagy kényszerből kell utaznia. A vasuti közlekedés bármennyire is megrövidítette a távolságokat, mégis több órai utazást vesz igénybe még a legközelebbi városnak az elérése is. Hátha még valaki hosszabb utat kénytelen megtenni. Ebből a szempontból óriási megkönnyebbülést jelent az utas számára, ha elgondolja, hogy könnyű szízzel segíthet ezen a gondon.

A romániai utasnak mindössze három éve áll rendelkezésére ez a könnyű megoldás, mióta a LARES polgári repülőszervezet kényelmes, biztonságos és gyors repülőgépeit a közönség szolgálatába állította és csaknem az egész országot behálózó légi utvonalaival ugyancsak minimálisra csökkentette le az utazási fáradságot. Az eddig napokat és éjszakákat igénybevevő, idegeket és fizikumot fárasztó utazás ezeken a biztonságos repülőgépeken csaknem percokra zsugorodott.

Az utas, akinek alkalmá volt e remek gépek egyikén Kolozsvárról Bucurestibe repülni, szinte hinni sem akart az órájának, hogy a vonaton 10 hosszú órát igénylő fáradságos utat egy óra 10 perc alatt tette meg. Még ugyancsak fel sem oszudhatott az első repülés okozta emócióiból és máris a bucuresti repülőtéren gördült végig az imént még Kolozsváron levegőbe emelkedő alkotmány. Akkor jött rá, hogy mekkora könnyebbséget jelent ez számára. Reggel nyolckor indult el Kolozsvárról, kilenc óra tíz perckor már Bucurestiben villáreggelizett és ügyes-bajos dolgainak elvégzésére még előtte állott egy teljes nap, hogy aztán délután 4 óra 45 perckor ismét visszainduljon Kolozsvárra. Mintha nem is tette volna meg ezt a hosszú utat, nyugodtan folytatta otthoni munkáját.

Ha ezt az óriási könnyebbséget tekintetbe vesszük, szinte számba sem jön a jegy ára, amely összesen 1250 lejbe került, vagy ha menettéri jegyet vásárol valaki, ugy mindössze 2250 lejt kell fizetnie.

Bucurestiből aztán az ország minden irányába kap azonnali csatlakozást a repülőutak: Constantza, Balcioba, Ismailra, Cetatea Alba, sőt bárhová kiülődre is.

Hétfőn, szerdán és pénteken Kolozsvárról állandó repülőjárat indul Aradon keresztül Budapestre, Bécsbe és Berlinbe. Az Arad-Kolozsvár közötti vonaton hét órát igénybevevő utat reggel 10 órai indulással 1 óra 5 perc alatt teszik meg a LARES-gépek mindössze 850 lejért, vagy menettéri jegy esetén 1530 lejért. Kedden, csütörtökön és szombaton Csernovic felé van állandó légközlekedés, délután 4 óra 40 perckor. Az ut 1000 lejbe kerül, vagy menettéri jegy 1800 lejbe. A vonat 24 óra alatt teszi meg ezt a távolságot, míg repülőgépen mindössze 66 percet vesz igénybe...

De a kevésbé központon fekvő helyek felé is közlekednek a LARES-gépek. Szatmárra délután 6 óra 25 perckor indul és 35 perc múlva már az ottani repülőtéren száll ki az utas. Nem kell hét órát bumlizni vonaton és mindössze 680 lejt, vagy oda-vissza 1274 lejt fizet az ember.

A CFR igazolvánnyal rendelkező állami tisztviselők úgy a maguk, mint a családjuk részére 30 százalékos kedvezményt élveznek. Minden egyes utas 15 kilogrammyi csomagot vihet magával, míg e mennyiségben túl az ut nagyságához viszonyítva minimális taxát állapítanak meg.

A LARES mindenképpen azon van, hogy az utasok kényelmét és érdekeit szolgálja. A társaság modern autói ingyen szállítják az utasokat a városból a repülőtérről és a repülőtérről a városig. Közelebbi felvilágosítással telefonon (15-57) vagy az Economia utazási irodában Kolozsvár, Unirii tér 29 (telefon 32-06) készségesen szolgálnak.

Páris, aug. 16. hullásához a bels mértékben járul szak. A csehszlovák külső ellensége t egyebet, mint ho ki és mélyítette ket, amelyek nap tották az állam e Nem egyszer me a csehek, szlovák lyik nemzet volt lam megszűnésé

Az állam megsz tektorátus“ alá Magyarországra k sabb helyzetbe a nek a nagy szon arra az esetre, h való elszakadású szetesen nem ak mat abban, hogy Szlovákia összes jes garnizonokat

A párizsi „La pilap kiküldött m ről folytatott kez lelkéssel, a „fü gi miniszterelnök

„Az egy

— Abban a h tünk — mondotta mára nem maradt szakadunk, vagy gyar részről az e getett, el kellett lenk nyújtott kez volt. Mélyen sajn mit tehetünk? Ha many teljesítette amelyeket husz es meteltünk, ugy le velük szemben. csak az utolsó p ánk, holott addig nak“ tekintettek? kor, midőn ügyil niünket is magukk kadékba?

— Midőn vára nyílt arra, hogy legalább egyszer e Ki hibáztathatna?

— Azt mondják vére táncoltunk. mi jelentéktelen h hatott a német er jelentett volna-e számára? Ha Prá uyer mindent volna nyehettünk volna ni mai helyzetünk sen ment át, bold det tud maga ala mentettük ezt a sz nem kérünk mást kében élhessünk e ha más nem leszi vannak Európában (A mai Szlovákián Magyarországon 7 ezer.) Adjanak leh alább néhány éven rendbehozzuk mag nyitani a világnak vákia meg tud éln

— A szlovák ál deje alatt is csin

A mai Szlovákiá írja a francia újsá pap“ vezeti. Volos giai tanár volt U nem több, mint fal ság papja. Minder előtt odautazik, ho ügyeit. Helyettese meg, hogy valamé apon hiányozzék Nem lehet azt

Tisso miniszterelnök magyarítani próbálja a csehektől való elszakadás okait

Mélyen sajnálják ma már a szlovákok a csehszlovák állam széthullását

Párizs, aug. 16. A csehszlovák állam széthullásához a belső széthúzás legalább olyan mértékben járult hozzá, mint a külső erőszak. A csehszlovák állam kérelhetetlen külső ellensége tulajdonképpen nem is tett egyebet, mint hogy igen ügyesen használta ki és mélyítette el azokat a belső ellentéteket, amelyek napról-napra jobban megbontották az állam egységét és ellenálló erejét. Nem egyszer merült már fel a kérdés, hogy a csehek, szlovákok és rutének közül melyik nemzet volt az, amely e mintaszéri állam megszűnéséért elsősorban felelős.

Az állam megszűnése után a csehek „pro tektorátus” alá kerültek, míg Ruszinszót Magyarország kebelezte be. A legsajátosabb helyzetbe a szlovákok kerültek, akiknek a nagy szomszéd függetlenségét igért arra az esetre, ha a csehszlovák államtól való elszakadásukat kimondják. Ez természetesen nem akadályozta meg a birodalmat abban, hogy a lengyel határmentén és Szlovákia összes stratégiai pontjain erőteljes garnizonokat létesítsen.

A párizsi „La Croix” című katolikus napilap kiküldött munkatársa erről a kérdéssel folytatott hosszabb beszélgetést Tisso lelkészrel, a „független” Szlovákia jelenlegi miniszterelnökével és államfőjével.

„Az egyetlen felénk nyújtott kéz”

— Abban a helyzetben, amelybe kerültünk — mondotta Tisso — a szlovákok számára nem maradt más hátra, mint vagy elszakadunk, vagy meghalunk. Miután magyar részről az elfoglalás veszélye fenyegett, el kellett fogadnunk az egyetlen felénk nyújtott kezét és ez a Németországé volt. Mélyen sajnáljuk a csehek sorsát, de mit tehetünk? Ha a prágai központi kormány teljesítette volna követeléseinket, amelyeket husz szentdonát állandóan ismételtünk, úgy le lettünk volna kötelezve velük szemben. Miért volt a cseheknek csak az utolsó pillanatban szükségük reánk, holott addig „quantite negligee” tekintettek? Miért volt az, hogy akkor, midőn ügyüket veszve látták, bennünket is magukkal akartak rántani a szakadékba?

— Midőn váratlanul az első alkalom nyílt arra, hogy mi is szabadok legyünk legalább egyszer az életben, megkíséreltünk. Ki hibáztathatna bennünket ezért?

— Azt mondják, hogy Németország kedvére táncoltunk. Mit tehetünk volna? A mi jelentéktelen hadseregünk szembeállhatott a német erővel? Ellenállásunk nem jelentett volna-e katasztrófát Szlovákia számára? Ha Prágához kötjük sorsunkat, úgy mindent elveszítünk, de semmit sem nyerhetünk volna. Nem akarom tulbecsülni mai helyzetünket. Am az, aki hajótörésen ment át, boldog, ha egy darabka földet tud maga alatt. És minthogy mi megmentettük ezt a szlovák földcsücsköt, senkitől nem kérünk mást, mint a jogot, hogy békében élhessünk és dolgozhassunk. Mi soha más nem leszünk, mint egy kis nép, de vannak Európában nálunk is kisebb népek. (A mai Szlovákiának 2.650.000 lakosa van, Magyarországon 700.000, Amerikában 500 ezer.) Adjanak lehetőséget arra, hogy legalább néhány éven át szabadon éljünk és rendezhessük magunkat és be fogjuk bizonyítani a világnak, hogy egy szabad Szlovákia meg tud élni a maga lábán.

— A szlovák állam fennállásának rövid ideje alatt is csináltunk már valamit.

Késői sajnálkozások

A mai Szlovákiáról el lehet mondani, — írja a francia újságíró — hogy egy „falusi pap” vezeti. Volosinnal szemben, aki teológiai tanár volt Ungváron, Tisso valóban nem több, mint falusi lelkész. Banovoje község papja. Minden szombaton és ünnep előtt odautazik, hogy ellássa parochiájának ügyeit. Helyettese sincs. Ritkán történik meg, hogy valamely vasárnap, vagy ünnep napon hiányozzék a templomból. Nem lehet azt mondani, hogy a szlová-

kok nem sajnálják a csehszlovák állam feldarabolását. Ezzel a sajnálkozással mindenütt találkozunk az ember. Általános részvét nyilvánul meg a csehek iránt, akik oly kegyetlen sorban részesültek. Ez a részvét, ez a sajnálkozás annál is jellemzőbb, minthogy a csehszlovák állam fennállása alatt és különösen annak utolsó esztendejében, a szlovák szélsőségesek hihetetlenül elkeseredett harcot vívtak a csehek ellen. Ma már sajnálják ezt a harcot, de minden-

esetre hibáztatják, hogy a csehek erőszakos asszimilációs politikát folytattak velük szemben. Erre hivatkoznak a szlovákok a maguk szeparatista mozgalmukkal kapcsolatosan, amely a csehszlovák állam létrevezetése volt.

A francia újságíró megállapítja végül, hogy a szlovákok nagy figyelemmel kísérik a ruszinszói történeteket. A szlovák vezetők a legélesebben ellenzik a Magyarországhoz való csatlakozás gondolatát.

Szeptember 10-ikén Kolozsvárra jön Károly király és Mihály vajda

Károly király öfelségét a „Soimi Carpaţilor” „Legmagasabb Tribün”-jévé avatják az Astra ünnepségén

Cuj, augusztus 16. Az Astra erdélyi román köznevelési szervezete, amely jelentős történelmi multtra tekint vissza az erdélyi románság életében és nemzeti harcaiban, szeptember 5-re Kolozsvárra hívta össze ezévi szokásos közgyűlését. A közgyűlést az idén különleges fényvel tartják meg és a rendezőbizottság máris széleskörű intézkedéseket tett a nagyszabású program zökkenésméentes lebonyolítására.

Az Astra összejövetelének fényét különösképpen hivatott emelni az, hogy a közgyűléssel párhuzamosan rendezik meg nagyszabású ünnepséget a Hatjégen Gyula egyetemi tanár vezetés alatt álló Soimi Carpaţilor szervezete is. A szervezet, amely ifjúság- és népnevelő tevékenységével egyenlőre áll az Astra célkitűzéseivel, öfelségét, II. Károly királyt kérte fel az ünnepségek legfőbb védnökségére, aki ezt el is vállalta. Így a szeptember 10-iki ünnepségeken részt vesznek a király, Mihály nagyvajda és a kormány több

tagja is.

A szeptember 10-én tartandó nagy sporttelevi bementő alkalmával öfelségét II. Károly királyt a szervezet „Legmagasabb tribünje”-nek címével szenteli fel és átnyújtja neki a címek megfelelő jogart és peleirt. Mihály nagyvajda és trónörökös a szervezett „Legfőbb kapitánya” címet nyeri el az ezzel járó karddal egyetemben.

Az ünnepségeken Erdély 11 megyéjéből körülbelül 5000 Kárpátok söllyma jelennek meg, akik torna-, tánc- és dalszámokat adnak elő. Az ünnepségek befejezése előtt staféták fognak megérkezni, akik a hódotat feljűli a martir Horia tebeai kivégeztetési helyéről, valamint Aranyosgyéresről fognak rögt hozni a királynak.

A Soimi Carpaţilor az ünnepély sikerének biztosítására óriási munkát fejt ki Hatjégen professzor, a szervezet parancsnokának és dr Spárchez helyettesnek vezetése alatt.

Select Mozdó
MA, CSÜTÖRTÖKÖN RENDKIVÜLI PREMIER!
DOROTHY LA MOUR
a feledhetetlen DZSUNGEL KIRÁLYNŐJE legújabb filmje:
ALOMA,
melyben egy exotikus énekesnő játssza és el éneklí Amerika legnépszerűbb dalait, BLUE NIGHTFALL-t és JUNIOR-t TITO GUIZAR gitárskíséretével. Főszerepben:
LOYD NOLAN
CSODASZÉP FELVÉTELEK!
MŰSORON KIVÜL HANGOS HIRADÓ!

Nincs gazdája Beszarábiában Hari Kohen sokszázezer dolláros örökségének

Jelentkezésre hívta fel Zirelsohn főrabbi a beszarábiai Koheneket

Bucuresti, augusztus 16. A kisenevi hatóságok értesítést kaptak a külügyminisztériumtól, hogy egy 30 ezelőtt Kisenevből Amerikába kivándorolt polgár hatalmas vagyonot hagyott hátra. 1938 januárjában meghalt az Egyesült Államokban Hari Kohen. Egyesenes örökösei Amerikában nincsenek, miután felesége már évekkel azelőtt meghalt, egyetlen fia pedig autoszerencsétlenség alkalmával életét vesztett. Az amerikai hatóságok ezért vizsgálatot rendeltek el Kohen rokonainak felkutatására. Megállapítást nyert, hogy Kohen Kisenevben született 1847 július 22-én. Apja Meir Wolf Kohen, anyja Lea-Taube volt. Az amerikai hatóságok ennek alapján felkérték a román külügyminisztériumot, hogy értesítse Kohen esetleges hozzátartozóit az örökség létezéséről, amely néhány száz ezer dollárra rug. Kohen végrendeletének végrehajtói másrésztől felkérték Zirelsohn kisenevi főrabbit, hogy a rabbinátus irataiból állapítsa meg, kik volnának Kohen legközelebbi hozzátartozói.

közeli rokonai. Másrésztől Beszarábiában nagy számban élnek Kohen nevű családok. A kisenevi rabbinátus felhívást intézett ezekhez, hogy jelentkezzenek annak megállapítása végett, hogy a milliomos amerikai nagybácsival rokonságban állnak-e vagy sem.

A propaganda-minisztérium karaványa Szebenben

Bucuresti, augusztus 16. A propagandaügyi alminisztérium kulturális mozgóképszínháza jelenleg Szebenben működik. A mozgóképszínház előadásait naponta hatalmas tömegek látogatják és a 400 helytel rendelkező terem elégtelennek bizonyul az érdeklődők befogadására, annak ellenére, hogy a mozi naponta öt előadást tart. Körülbelül 25 ezer emberre becsülik azoknak a számát, akik Szebenben megnézték a mozi által bemutatott köznevelődési filmeket.

— Paraguay új köztársasági elnöke letette az esküt. Assuncionból jelentik: Estigarríbia tábornok, az új paraguayi köztársasági elnök letette az esküt.

Ha gyermeke gondozásáról van szó.... akkor használjon föltétlen

NIVEA

gyermekszappant, -Baby-Crémét és gyermekpudert, mert ezek a gyártmányok orvosi előírás szerint a leg-tisztább nyersanyagokból készülnek.

Traian Pop miniszter inspekcíó

Traian Pop, a nemzeti leltár minisztere ellenőrző körutat tett, amelynek során augusztus 7-én meglátogatta a ploesti polgármesteri hivatalt, valamint a brassói polgármesteri hivatalt és megyeházát. A miniszter érdeklődött a leltározó munkálatok állásáról és utasított adott a munkálatok mielőbbi befejezésére. 8-án a miniszter Fogarason járt, majd onnan Szebenbe utazott. Szebenben Sever Pop polgármester fogadta. Inenn Rásinari községbe vezetett az útja. Este újból visszatért Szebenbe, ahol meglátogatta a kiállítását. Augusztus 9-én Gyulafehérváron, Sebesen, Enyeden és Tordán, míg 10-én a kolozsvári polgármesteri hivatalban tett látogatást. A kolozsvári látogatása alkalmával a miniszter hosszabb megbeszélést folytatott dr Bornemisa polgármesterrel.

Van még valami, ami örömet okoz...

és ez, a betegnek a gyógyulás. Nincs nagyobb öröm az életben, mint az egészség visszanyerése. Itt közlünk egy levelet, mely fényesen igazolja állításunkat: „Igen tisztelt gyógyszerész ur! Idült gyomorbeteg voltam 4 évig Gastro D. gyógyszer elhasználása után tökéletesen kigyógyultam. Ez a tény életem legnagyobb boldogságát és örömet okozta nekem. Ismét egészségesen élni, ezt csak az tudja megérteni, aki végigszenvetde, mint én, a betegség gyötrelmeit. Fogadja igen tisztelt gyógyszerész ur legőszintebb hálám kifejezését. A Gastro D. hatása legteljesebb elismerésemet vívta ki és ezért mindenkinek a legmelegebben ajánlom. Szabó József, vízmű, Tg.-Mures.”

„Gastro D.” kapható gyógyszerárakban és drogeriákban, vagy megrendelhető 135 lej utánvét mellett Császár E. gyógyszerárakban, Bucuresti, Calea Victoriei 124.

A francia-román barátság

Párizs, augusztus 16. A franciaországi polgári mérnökök szervezete június 30-án díszülés keretében osztotta ki tagjai között az ezévi pályadíjakat. Ez alkalmából meleg francia-román barátsági megnyilvánulás történt. Busila Constantin, a romániai mérnökök szövetsége prodekánjának jelenlétét üdvözölve, Beer elnök kiemelte azt a barátságos fogadtatást, amelyben az elmúlt év során a francia mérnökök küldöttségének Romániában volt része. Egyben bejelentette, hogy a francia kormány a becsületrend tiszti keresztjével tüntette ki Busila Constantint. Üdvözlésében az elnök méltatta a román nép érdemeit és hangoztatta, hogy „a két nép, a francia és a román hűségesek fognak maradni ahhoz az eszményhez, mely ért közösen küzdöttek és amelynek jegyében győztek”. Busila meleg szavakban mondott köszönetet Beer elnök üdvözléséért.

— A bőr megbetegedéseinek kezelésében, különösen hosszadalmas ekzémáknál és furunkulózisnál, a régbelvtl természetes „Ferenc József” keserűvíz — reggel felkeléskor egy pohárral bevéve — a gyomorbeli csatornát alaposan kitisztítja és megretelelti s az anyagcserét hathatósan előmozdítja. Kérdezze meg orvosát.

— Tíz, illetve 12 lej levonható a buza árából. Szatmárról jelentik: A vármegyei buzaértékesítő bizottság megállapította, hogy az új buzaértékesítő törvényben előirt árak csak vagontételeben történő buzaveszélyesekre vonatkoznak. Kismennyiség vásárlásánál a vevőknek még szállítási költségek is vannak, mert a vasúthoz kell az itt-ott összevásárolt kisebb tételeket szállítani. Éppen ezért a bizottság városban 10, faluhelyen 12 lej levonást engedélyezett a törvényes vételárból az eladó terhére.

HIREK

— Öfelsége és Mihály vajda visszaérkeztek a fővárosba. Bucurestiből jelentik: Tegnap este 20.20 órakor Öfelsége és Mihály vajda visszaérkeztek a fővárosba a constantinai ünnepségekről. A kormány tagjai, akik Constantinában voltak, ugyancsak visszatértek Bucurestibe.

— Időjárásjelentés. Előbb emelkedő, majd süllyedő légnyomás, többnyire borús égbolt az ország északi felében, derült idő délkeleten. Hőstüljedés. Esők az ország nyugati felében és a hegyvidéken.

— A kormány elő akarja segíteni a konzervatívokat. Bucurestiből jelentik: Tekintettel arra, hogy az országban működő konzervatív gyárak termelése jóval túlhaladja a belföldi fogyasztás szükségletét, a földművelésügyi minisztérium elhatározta, hogy külföldi piacok biztosításával siet a gyárak segítségére. E célból a minisztérium inspektort küldött ki, aki a gyárak végiglátogatása után jelentést fog tenni Cornăţianu földművelésügyi miniszternek.

— Szükség közben agyonlőtt két munkást egy lopásért letartóztatott német állampolgár. Zürichből jelentik: A rendőrség letartóztatta Charles Rötter 29 éves német alattvalót. Utban a rendőrség felőlről munkást, akik fel akarták tartóztatni agyonlőtt. Amikor a rendőrök utólrét, öngyilkosságot követett el. Megállapítást nyert, hogy Zürich közelében Rötternek egész raktára volt lopott holmiból.

A villany kioltásával eltűnik a fény

a HEINRICH BORAX szappan használatával eltűnik arcának fényessége és zsírossága.

— Különös vád egy bucaresti ügyvéd ellen. Bucurestiből jelentik: Dan Berlescu fővárosi ügyész vád alá helyezte Ton Hariton bucaresti ügyvédet, akit már előbb törölték az ilfovi kamarából. A vád alá helyezés oka, hogy az ügyvéd be akarta csapni Maria Ciubuc feljelentőt, akitől 2200 lei lefizetése ellenében kicsalt egy 15 ezer leire kiállított váltót. Az ügyész vádat emelt a feljelentő fivére ellen is, mert kiderült, hogy az elősegítette a csaló ügyvéd manőverét.

— Aldott állapotban levő nő, ifjú anyák és többgyermekes asszonyok a mindig kellemes hatású természetes „Ferenc József” keszerviznek már egész mérsékelt adagokban való használatát által is igen könnyű és híg ürülést, ugyszintén rendes gyomor- és bél-működést érhetnek el. Kérdezze meg orvosát.

— Augustus 31-ig meghosszabbították a gépkocsivezetői igazolványok láttamozásának határidejét. Bucurestiből jelentik: A nagyvezérkar tudomására hozza mindazoknak az autovezetői engedélyekkel rendelkező egyéneknek, akik még nem láttamoztatták hajtsái engedélyüket az illetékes hadkiegészítőknél, hogy a jelentkezés utolsó időpontjával augusztus 31-et tüzi ki. Eddig az időpontig mindenkinek láttamoztatnia kell gépkocsivezetői engedélyét, függetlenül attól, hogy teljesített katonai szolgálatot, vagy nem.

— Dícséretes munkát fejt ki a szatmári Zsidó Arvagonozó a napközi otthon fenntartásával. Szatmárról jelentik: Most volt négy hete annak, hogy a szatmári Zsidó Arvagonozó megnyitotta 103 szegény kihalozott gyermek előtt napközi otthonát, ahol a kisgyermek napi négyszeri bőséges étkezéshez jutnak. A négy hét elteltével megmérték a napközi otthon gyámoltjainak testsúlyát és ezalkalommal örvendetes eredményt állapítottak meg. Volt olyan gyermek, akik a négy hét alatt 4-4½ kilogrammot hizott. De a legkisebb súlygyarapodás sem maradt alatta a két kilónak. A Zsidó Arvagonozó lelkes vezetősége a szatmári zsidó társadalom támogatásával érte el ezt az örvendetes eredményt. 103 gyermek talált ott egész nyáron otthon és táplálékot az Arvagonozó szék-házának árnyas kertjében. Mindezeket abból az alkalomból említjük meg, hogy az Arvagonozó augusztus 19-én garden-party rendez a napközi otthon javára. Bizonyára egyetlen zsidó sem akad Szatmáron, aki megvonja támogatását ettől a nemescélu egyesülettől. A táncos és tombolával egybekötött garden-party meghívót már szétküldték. De a vezetőség ezután is szeretettel meghívja Szatmár város érzőszívű társadalmát szombat esti jótékonycélu kerti mulatóságára.

— Rohamléptekkel épül újjá Madrid. Madridból jelentik: Madrid újjáépítése nagy léptekkel halad előre. A jövő hét folyamán visszaköltöztetik Madridba a jelenleg Santanderben és Burgosban lévő közmunkáügyi, nemzetvédelmi, igazságügyi és pénzügyi minisztériumokat. Spanyol jelentés szerint az elmúlt héten 296 spanyol gyermeket szállítottak vissza Franciaországból és Belgiumból. Eddig összesen 5565 kimenekített gyermek került vissza hazájába.

— Súlyos beteg a lengyel munkáspárt elnöke. Varsóból jelentik: Wojciech Korfanty, a munkáspárt elnöke és Paderevsky volt köztársasági elnök egyik belső munkatársa, súlyos beteg. Orvosai nem fűznek reményt a felépüléséhez.

— A Szociális Ügyosztály közleménye. A Szociális Ügyosztály keretében működő átrétegesítési részort május és június hónapokban 6 ipari szakma részére kiképző előadás-sorozatokat tartott. Ez előadások során annak a szükségessége mutatkozott meg, hogy egy előkészítő kurzuson a számtan és mér-tan elemeit is ismertessék. E kurzus előadására Löbl József tanár ur vállalkozott, aki előadásait a Tanonc-otthon helyiségeiben, Str. Paris 36., f. hó 21-től kezdődően minden hétfőn és szerdán este 8 órai kezdettel fogja megtartani.

— Eljegyzés. Simon Rózi Valea lui Mihai és Pinchas Admoni Kfar-Saba (Erec Iszrael) jegyesek. M. k. é. h.

— Házasság. Hirsch Many Noslac és Hermann Izidor Blaj augusztus 22-én tartják esküvőjüket Noslac-on. M. k. é. h.

— Fűrés közben a Szamosba fulladt egy 12 éves fiú. Désről jelentik: Tegnap gyermek-tragédia történt Désen. Krecz Béla 12 éves fiú a Szamosra ment fűrésni. A fűréska út-uszta a Szamosra és mikor visszatért, örvény-be került és elmerült. A szerencsétlen kisfiú holttestét még nem vetette ki a víz.

— Német repülőgép szállott le Tokióban. Tokióból jelentik: Tokió közelében tegnap leszállt a német Lufthansa „I. U. 52” jelzésű gépe, amelyben Plauer kapitány és Lis-sau pilóta ült. A két pilóta kijelentette, hogy utjukat kedvező időben, normális körülmények között tették meg.

— Orvosi hír. Dr. Goldstein Dezső fogorvos hazaérkezett és rendeléseit megkezdte. Marechal Foch 13. (Az unitárius templommal szemben).

— A zsidótörvény miatt... Két évvel ezelőtt a kolozsvári Davila Színház új tenoristát szerzött, aki a színrekerül komolyabb súlyú énekes darabokban lépett fel. Ez a tenorista Gari Gyula volt. Legelőször a szilveszteri kabaré keretében mutatkozott be a Tosca-beli híres képáriával. A közönség felfigyelt Gari Gyulára, akinek nagy karriert jósoltak. Az idény befejeztével nem kötötte le magát a következő évre is, hanem kiutazott Rómába, próbát énekel a római operában, a Dal Verme-ben és megszerezte az igazgatóság ígéretét, hogy felléptetik valamelyik operában. Gari Gyula szerencséje úgy látszik egyenes arányban állt a hangjával, mert a Szevillai borbély előadása előtt megbetegedett Tito Schipa, a világhírű tenorista, akinek Almaviva gróf szerepét kellett énekelnie és a beugrást vállalta Gari Gyula. A debli az olasz lapok szerint fényesen sikerült és a fiatal erdélyi származású tenorista rendes szerződést és szerepeket kapott. Az olaszországi zsidótörvény és az ennek nyomán megindult „tisztogatási” folyamat nem kímélte Gari Gyulát sem, aki ilyenformán kikerült a római operától. Egy amerikai impresszárió meghallgatta és a Sant Louis-i állami operaházhoz szerződött, amely a Metropolitan house-nak kamara-operája és a két dalszínház tagjai felváltva énekelnek mindkét helyen. A fiatal tenorista gázsiját fellépésenként 250 dollárban állapították meg és egyelőre három szerepet osztottak ki neki. A Lammermoori Lucia tenor-főszerepét, amelyet nem kisebb énekesmóval, mint Lili Pons-szal fog énekelni, míg a Bohémélet Rodolfo szerepében Gari partnere a másik világnagyság: Grace Moore lesz. Ezenkívül el kell készítenie egy amerikai olasz zeneszerző, Menotti: Amalia makes what she will (Amália azt csinál, amit akar) című vígoperájának főszerepével. Gari Gyula másik szerződést is kapott a Broacasting rádiónál, ahol ötven dollárt kap egy-egy szereplésért. (s. Gy.)

Szerkesztői üzenetek

„Römi”. A kolozsvári törvényszéknek van egy korábbi döntése, amely szerint családi körben lehet bélyegzetlen rómvil játszani, tehát ilyen otthon tartani is lehet. Szükség esetén a vonatkozó döntés beszerezhető. Kivánságára szívesen állunk ezirányban rendelkezésre.

— Tragédia a Dunán. Brailából jelentik: Megdöbbentő szerencsétlenség történt a Dunán a brailai kikötő közelében. Az éjszaka sötétjében egy kereskedelmi hajó kirándulókkal telt bárkának ütközött és felborította azt. A kiránduló bárkán mintegy 22-23 ember tartózkodott, akik valamennyien a vízbe estek. A felborult bárka körül a kirándulók, akik közül többen nem tudtak uszni, kétségbeesett küzdelmet folytattak életük megmentéséért. Szerencsére a baleset a kikötő közelében történt és az egyik ott tartózkodó monitor legénysége a bajbajutott kirándulók segítségére sietett. Hosszas küzdelem után tizenötöt a bárka utasaiból sikerült megmenteni. Amint azonban a hatósági vizsgálat megállapította, a bárkában legkevesebb 22-23 ember tartózkodott, tehát a szerencsétlenségnek mintegy 7-8 halottja is van.

DIANA

RHEUMANÁL ENYHÜLÉST HOZ.

— Kibőltak az amerikai gangsteriek egy bankszolgát. Washingtonból jelentik: Még az amerikai rablóbandák történetében is páratlanul álló rablás történt tegnap délelőtt Long Beat fürdőhelyen, ahol egy fegyverzett rablóbanda megtámadott egy bankszolgát, akit hat fegyveres rendő-őrs kísért. A rablók lefegyverezték a rendőroket és elrabolták a 70 ezer dollárt tartalmazó pénztáskáját, majd gépkocsin elmenekültek. A rendőrség a rablás után elzárta az összes hidakat és országutakat, gépkocsik, repülőgépek kutatják a rablókat, akiknek nyomuk vesztett.

— Háromézer fellebbezés Kolozsváron a lakbérilletékek kivételére ellen. A városi adók és illetékek kivételére néhány nap múlva végetér. A kivétel, amelyet az adótárgyak összeírása előzött meg, majdnem másfél hónapig tartott és azt dr. Bornemisa Sebastian polgármester személyes ellenőrzése mellett tíz bizottság végezte. A tíz bizottság naponként tett jelentést munkájáról a polgármesternek, aki a kivételi jegyzőkönyveket személyesen vizsgálta felül, egyrészt azért, hogy nehogy túl magas illetékek vessenek ki, másrészt azért, hogy az illetékek a vonatkozó szabályrendelet utasításainak megfelelően. De nemcsak a kivételeket ellenőrizte a polgármester, hanem a helyszíni összeírásokat is. A polgármester minden uca 7. és 13. számú házának összeírását megvizsgálta és személyesen győződött meg arról, hogy az összeírás adatai megfelelnek a tényleges helyzetnek. Talán sohasem volt Kolozsváron ilyen pontos összeírás, mint ebben az évben s a pénzügyi osztály meg van győződve arról, hogy adófizetési kötelezettsége alól senki sem bujhatott ki. A városi adó és illeték kivételére ellen felmerült panaszok közül legsúlyosabbak azok, melyek a lakbérilletékek kivételére ellen merültek fel. A közönségnek az a véleménye, hogy az évi lakbérösszegének 5 százaléka olyan súlyos teher, amelyet a kisebb, egy szoba-konyhás lakások tulajdonosai nem bírnak el. Azt hangoztatják, hogy más városokban a lakbérilletékeket progresszív alapon állapították meg és az egy szoba-konyhás lakásokat mentesítették az illetékfizetés kötelezettsége alól. Kifogásolják az adófizetést azt is, hogy bár a lakbérilletékek kivételére vonatkozó szabályrendelet az adómentes lakbér összegét évi 8 ezer lejben állapította meg, mégis ha valakinek történetesen az évi lakbérére 8000 lejt pár száz lejtel meghaladta, akkor az illetéket nemcsak a 8000 lejt felüli lakbér összegére vetették ki, hanem az egész összegre is. A lakbérilletékek kivételére ellen eddig közel 3000 fellebbezés érkezett be a városi iktató-hivatalba. Ezeknek a fellebbezéseknek tárgyalására csak az ősszel kerül természetesen sor. Először a városi adófellebbezési bizottság tárgyalja le s aztán kerülnek a törvényszék elé. A fellebbezések sorsát illetőleg megosztanak a vélemények. A fellebbezők meg vannak győződve arról, hogy a bíróság a lakbérleti illetékeket törölni fogja. Ezzel szemben a hivatalos álláspont az, hogy a közigazgatási törvényen alapuló lakbérilleték kivételére törvényes volt, mert hiszen az illeték kivételét megállapító szabályrendeletet a gyámhatóságok is jóváhagyták s ezeken így a bíróság mit sem változtathat. Lehet azonban, hogy a fellebbezések érdemi elintézésére nem is kerül sor, mert amennyiben a kivett lakbérilletékek a költségvetésben erre a célra felvett összeget meghaladják, úgy az ezt meghaladó összeget hivatalból törölni fogják, ami a lakbérilleték 5 százalékos arányszámának leszállítását jelentené. Ez lenne talán a leghelyesebb megoldás, mert ebben az esetben a város sem károsodna, viszont az adófizetők terhel is csökkennének.

TURISZTIKA

A temesvári Kadima, a nagyváradi Makedoni és az aradi Hakoah vasárnap Menyházán közös turistatálatkozón vesznek részt. A kirándulás helye erdős, hegyes, enyhe vízi stranddal. Ideális túllőhely.

A Haggibbor sportegyesület turistaszakosztálya vasárnap fürdővel egybekötött kamionos kirándulást rendez a Cegei tóhoz. Jelentkezi péntek estig bezárólag minden délután 5-8-ig az egyesület irodájában, Str. Memorandului 13 lehet.

Az Aurora turista egyesület vasárnap egy-napos kirándulást rendez autóbusszal a Tordai hasadékhöz és a tordai bányafürdőre. Indulás reggel 6 órakor Str. Torga 5 sz. alól. Jelentkezni ugyanott a cukrászban.

Az EKE Turistaszakosztálya vasárnap a következő kirándulástokot rendezi: 1. Társasgép-kocsival Rekető-Béldy szikla-Dobrić havas. A strandolni óhajtok Olasztelepen maradnak a gépkocsi visszatéréseig. Indulás reggel 6 órakor a Piața Unirii-ről, visszaérkezés este 9 órára. 2. Társasgép-kocsival a Tordai hasadékhöz és a bányafürdőhöz. Indulás reggel 7 órakor a Piața Unirii-ről, visszaérkezés este 9 órára. Mindkét kirándulásra a jelentkezési határidő péntek este 8 óra.

— Nagyszabású japán hadműveletek Hongkong körül. Hongkongból jelentik: 48 órával azután, hogy bejelentették, a japánok nagyszabású szárazföldi és légi hadműveletekbe kezdtek Hongkong tartomány határa mentén. Két angol század indult a határra.

— Tűz pusztított el egy litván kisvárost. Berlinből jelentik: Gardsen litván kisváros, amely 18 kilométernyire van Klaipėdától, tűz martalékaul esett.

— Quipeo de Llano Olaszországba utazott. Barcelonából jelentik: Quipeo de Llano tábornok ma hajóra szállt és Olaszországba indult. Több katonatiszt és rendőrségi kíséri.

— Orvosi hír. Dr. Erdős Imre gyermekorvos és belgyógyász hazaérkezett. Rendel Piața Stefan cel Mare 2. szám alatt.

— Több pályamunkást halálragaszt a gyorsvonat Németországban. Berlinből jelentik: Szerdán reggel Chemnitz közelében egy gyorsvonat elütött több pályamunkást. Négy közülük meghalt.

Két tenorista és gyermekszülő énekes

kerestetik a cluj-i ortodox zsidó templom énekkarjához a nagyünnepekre. Jelentkezés minél előbb Weisz Izidor fő-kántornál Cluj, Str. Decebal 13. Honorárium megegyezés szerint.

Az ir köztársasági hadsereg folytatja dinamitmerényleteit

Csikago, augusztus 16. Sean Russel, az ir forradalmi mozgalom vezetője kedden nagy beszédet mondott az ir-amerikai szövetségben 12.000 főnyi hallgatóság előtt. Kijelentette többek között, hogy az ir köztársasági hadsereg folytatja dinamitmerényleteit, amíg az utolsó angol katona el nem hagyja Irországot. A mozgalom, amit az ir hadsereg folytat, nem irányul az angol közönség, hanem csak a kormány ellen. A gyűlés résztvevői kimondták, hogy helyeslik a dinamitmerényletek folytatását.

Nagyarányu sikkasztás a bucaresti városi nyugdíjalapnál

Bucuresti, augusztus 16. Az ilfovi ügyesség vád alá helyezte Isidor Cristea bucaresti városi tisztviselőt, aki Mihail Ionescu nevi társával együtt a város nyugdíjalapjából 3 millió 355 ezer lejt sikkasztott el. Az elsikkasztott összegeket értéktelen bókokkal és nyugtákkal fedezték.

Ujabb terrorista cselekmények Palesztinában

Jeruzsálem, augusztus 16. Az arabok megtámadták Kiriat Anavi zsidó telepet. Egy arabot a zsidó rendőrök megöltek, Kafar Manami zsidó telepen 5 bombát találtak. A helyzet enyhüléséig a gyűjtőbázisokból semmit sem bocsátanak ki.

I R Ó

Bét Jiszr

Hermann Apsán n Uj Kelet olvasói előtt tömegek lelkeségének életének egyik legjobb műve most jelen, amit a Hager

Méltó elnevezés nyezetéről aligha a történelmi jelentősége könyvnek, amely ké leg ismerteti a nagy dó rebbe-családot. N hogy nemcsak a reb ad plasztikus képés nek világát, főleg a letariátust, bánatáve vel és Istenben való nösen megkapók a rebbe amelyekben a rebbe pokat írja meg: a örömet, hogy együtt vel.

Találón rajzolja életét, küzködéseiket várják a szombat minden gond és fe el egész valójukat. enyhítette a rebber fűrdőben, a bet egyre a rebbe volt nácsai, mondásai, hónapjától kezdve nagy vándorlás zajl. A rebbe hivel ottho zarándokutra kelte hogy az ünnepet a tőlthessék.

Szép színeket tal be istentiszteleté minden imádkozás erdő, a madarak, a séges Természet di hálálkodik jótetem

„Szegénység Mára te a könyvnek a le zöljük az alábbi szo keltő részletet.

Az egész héten, szinte száraz, séme élnek az emberek. nének. Valahogyan ősapánknál levizelt akikről írva vagyok Holott az angyalok tesznek, mintha en

Alacsony falak, rőt ajtókkal és ü ablakokat kaftán-nyak rongyaival fursán néznek a je kodnának. Senkinek revaló ruhája. Or nagyapák hagyaték dezfelé a gondozatl pészach ideje, nagy nek, kihajigálnak a szobáscsákból, össze kat, almáriumokat, bait és kirakják az ma és tollsperük nem mehet végig miatt.

A zsidók kint a partján a Rika me a fatömbökön. P jól esik nekik a d notot szippantanak. Senki nem slet, sen nek nincsen sürgő Nincs az egész fa sem késik el senk merni a nap állás

Könyvkiötészet és old

GLC

köny

Tulajdonos

OLUJ,

IRÓK ÉS IRÁSOK

Bét Jisrael (A visnitzi rebbe udvara)

— Hermann Apsan könyve —

Hermann Apsan neve nem ismeretlen az Új Kelet olvasói előtt. A máramarosi zsidó költőnek lelkiségének, folklorjának, népi életének egyik legjobb ismerője. Első nagyobb műve most jelent meg Bét Jisrael címen, amit a Hager rebbe-dinasztiáról írt.

Mellette elnevezést a caddikról és környezetéről aligha adhatott volna. Kulturális történelmi jelentőséget tulajdoníthatunk a könyvnek, amely kétszáz évre visszamenőleg ismerteti a nagy népszerűségnek örvendő rebbe-családot. Nagy előnye a könyvnek, hogy nemcsak a rebberől és környezetéről ad plasztikus képet, hanem feltárja hivatásának világát, főleg a máramarosi zsidó proletariátust, bánatával, örömeivel, reményeivel és Istenben való bizakodásával. Különösen megkapók a könyvnek ama részletei, amelyekben a rebbenél eltöltött ünnepnapokat írja meg: a zsidók önfelédtt boldog örömeit, hogy együtt vigadhatnak a rebbevel.

Találón rajzolja meg a zsidók köznapi életét, küzködéseiket, éhezéseket és ahogy várják a szombat napját, amikor megszűnik minden gond és fejedelmi büszkeség tölti el az egész valójukat. Gondjaikat mennyire enyhítette a rebberől való diskuráltatás. A fürdőben, a bet hamisdrásban, az uccán egyre a rebbe volt a beszéd témája: jótanácsai, mondásai, jótéteményei. És Elul hónapjától kezdve, végig az ünnepeken nagy vándorlás zajlott végig a Kárpátokon. A rebbe hivi otthon hagyta családját, az arándokutra keltek, batyuuval a hátukon, hogy az ünnepet a rebbevel egy föld alatt tölthessék.

Szép színeket találunk a könyvben a rebbe istentiszteletének leírása során. Mintha minden imádkozna ilyenkor: a folyó, az erdő, a madarak, az égbolt. Az egész szép-séges Természet dicsőíti a Mindenhatót és hálálkodik jótéteményeiért.

„Szegénység Máramarosban“ című fejezete a könyvnek a legmegkapóbb. Ebből kövöljük az alábbi szomorúságában is mosolyt keltő részletet.

Az egész héten, vasárnaptól péntekig, szinte száraz „sémészéből“ (makulaturából) ének az emberek. Ugy tesznek, mintha ennének. Valahogyan úgy, ahogy az Ábrahám ősapánknál levizített angyalok csinálták, akikről írva vagy „vajochélu“ és ettek. Holott az angyalok nem esznek, csak úgy tesznek, mintha ennének.

Alacsony falak, magas tetőkkel, összetört ajtókkal és üvegnélküli ablakokkal. Az ablakokat kaftán-darabokkal és alszoknyák rongyaival tömték be, az ablakok fűcsán néznek a járókelőre: mintha panaszkodnának. Senkinek a faluban nincs valamire való ruhája. Öreg szobácskák, apák és nagyapák hagyatéka, mohlepte kövek mindegyik felé a gondozatlan kertekben. És ha eljön pészach ideje, nagyban tisztogatnak, meszelnek, kihajigálnak mindenféle tört homlit a szobácskákból, összetört diványokat és ágyakat, almáriumokat és asztalok elkorhadt lábait és kirakják az ágyneműt. Toli és szalma és tollseprük minden oldalról. Az ember sem mehet végig az uccán a sok bolha miatt.

A zsidók kint állanak az uccákon, a víz partján a Rika mellett, vagy a tutajokon és a fatömbökön. Pipáznak, cigarettáznak és jól esik nekik a diófa levelének füstje. Burkot szippantanak, köhögnek, tüszentenek. Senki nem slet, senki nem törli magát, senkinek nincsen sürgős dolga, van idő elég. Nincs az egész faluban egyetlen óra, mégsem késik el senki sehonnán. Meglehet ismerni a nap állásából óra nélkül is mennyi

az idő. Napközben az ablakon van az óra: a számlap papirosra írva és rajta egy számmászál; ez elárulja napközben az idő tiktát, este pedig ott vannak a kakasok és a kutyák. A kukorékolás és az ugatás pontosan jelzi a nap szakát, de azonkívül ott vannak a csecsemők, akik sirni kezdenek és kéri anyjuk tejét. Pontosan tudják mikor. Zsidó pásztorok pedig az ég csillagzatából állapítják meg, mikor áll be a hajnal és mikor omlomelkedi az égboltozatra a nap.

A zsidók összeállanak és körben tárgyalják meg a világ dolgait; semmisségeket, az egész beszélgetés egy törött garast nem ér, de még egy pipa dohányt se. A tutajokat becsülik meg, hogy mennyi futott már le a folyón, köbméter szerint és hogy ez és amaz meny-

nyit keresett rajtuk. Aztán áttérnek a falu és a közeli város gazdagjaira, kinek mennyi a vagyona. Mig aztán eljutnak rotschildi özszegekhez, egyik nagyobbat told a másiknál és a másik nagyobbbat, mint a harmadik. Az egyik gazdagról leveszik és ráhelyezik a másikra a roppant vagyont. Nem kimélik őket.

Amikor látják, hogy egy zsidó kivesz egy ezüstöt a zsebéből, az egész társaságnak koppan a szeme az irigységtől. Azt hiszik, minden zsebe tele van pénzzel. Meghálnának egy forintért. Egyre remélnék, gondolkoznak, arra is, hátha valamelyiküknek elvész a pénze és a másik megtalálja. Állva, járva egyre csak szerencsére gondolnak, ternokra, főnyereményekre, sorsjegyekre, nagy kincsekre, amik a föld mélyében rejlenek, vasládákra, amikbe menekülők elrejtették a pénzüket és elástak valahol a máramarosi Kárpátokban. Közben pedig nem tudják honét szerzik meg a mindennapi kenyerüket.

A „Bét Jisrael“ olvasmányos, tanulságos és lelket-szívet üdítő könyv. Megérdemli, hogy minél szélesebb körben olvassák. (—)

Százezer cseh hazafias tüntetése

Mire használják fel a csehek a vallásos zárandoklásokat

PRAGA, augusztus 16. A Prager Zeitung Dienst, a cseh- és morvaországi németi szocialista hivatalos élesen kikel az ellen, hogy a csehek a vallásos zárandoklásokat hazafias tüntetésekre használják fel. Valóban, a legutóbbi dömlői cseh zárandoklás, ahol 100.000 ember vett részt Cseh- és Morvaország minden részéből, hazafias tüntetés jellegű volt maga, ami elégedetlenséget keltett nemzeti szocialista körökben.

A román álláspont Dobrudzsa kérdésében

Bucuresti, augusztus 16. A Semnalul írja: Dobrudzsában, a román mult régészeti muzeumának földjén Öfelsége Károly király határozott szavakkal szögezte le az ország hősiességének és függetlenségének álláspontját. „Aki békeszerető — mondotta az Ural-kodó — annak tudnia kell, hogy az ország adott határai nem változhatnak meg világveszély nélkül. Semmit sem adhatunk abból, ami román“. Ugy mint az összes többi közérdekű problémákban, ebben a kérdésben is

tökéletes és spontán a korona és a nemzet közötti összhang. Öfelsége lelke és a nép lelke egységes abban a megdönthetetlen és elvitathatatlan elhatározásban, hogy „ami román védekezni fog“. Öfelsége gránit-hoz hasonló szilárdsággal kifejezett szavai élénk visszhangot fognak kelteni az egész világban és mindenhol tudatában lesznek annak, hogy a legcsekélyebb külső fenyegetésre, élén királyával a román nép minden fia kész a határok védelmére sietni.

Svájcon keresztül irányították a franciaországi német propagandát

A svájci kormány óvintézkedései

BELFORD, augusztus 16. A „Bazeler National Zeitung“ tiltakozott az ellen, hogy a német propaganda-szolgálat röpiratát Svájcba hozzák, amelyet svájci bélyeggel ellátva onnan továbbítanak franciaországi címzeteknek. A szövetségi kormány utasította a svájci postahivatalokat, hogy tegyék meg a szükséges intézkedéseket az ilyen röpiratok terjesztésének elkerülésére. Svájc semmiképpen nem akar közvetítőül szolgálni egy szomszéd államba irányított propagandának.

Szigoru titoktartás veszi körül a moszkvai tárgyalásokat

A szovjet ragaszkodik ahhoz, hogy Japánnal szemben segítsék

Riga, augusztus 16. A moszkvai vezérkari tárgyalások a Spiridovszka-kastélyban a legszigorubb titoktartás mellett folynak. A szovjet tiszteknek nemcsak a küldöttségek tagjaival, de a szovjet részéről tárgyaló tiszti küldöttség tagjaival sem szabad érintkezniük. A tárgyalásoknál az első nehézségek tegnap akkor mutatkoztak, amikor a

szovjet-megbizottak felvetették azt a kérdést, hogy Franciaország és Anglia milyen állápontra helyezkednek, ha a szovjetnek komfliktusa támadna Japánnal. A brit és francia kiküldöttek erre a kérdésre hosszú habozás után erősen tartózkodóan válaszoltak.

London, augusztus 15. Londoni diplomáciai körök a francia-angol-szovjet tárgyalá-

IMPOTENCIA
kezelendő az
„OKASA“
hormonos készítménnyel Dr. Lahusen utasítása szerint. Utánvétet szállítja Dr. O. Cuci gyógyszerháza Bucuresti, Cal, Victoriei 33. (Frascatti palota). Kisdoboz 350 lej, nagy doboz 650 lej. **Gondagon** ilusztrált ismertetőt ingyen küld **leárt** borítékban „Nifar“ S. A. R. Bucuresti, Str. Maria Rosetti 47.

sokkal kapcsolatban úgy értesülnek, hogy a szovjet új követeléseket támasztott. Ezzel áll összefüggésben, hogy az angol külügyminisztérium haladéktalanul összekötésbe lépett Corbin francia nagykövettel.

Az új követelés lényege abban áll, hogy a Szovjet a tárgyalások alapjait szeretné elfogadtatni azt, hogy keletázsiai ösztetítés esetén a nyugati nagyhatalmak Szovjetország segítségére siessenek.

Rivar Lik lesz az interparlamentáris konferencia elnöke?

Oslo, augusztus 16. Carton de Wart, az interparlamentáris szövetség elnöke Rivar Likket ajánlotta a konferencia elnöki tiszteré. Többek között felszólalt a lengyel megbízott is, aki annak szükségességét hangoztatta, hogy „Németországot akadályozzák meg helyrehozhatatlan hibák elkövetésében“.

A spanyol hatóságok le-tartóztatják és közönséges bűnözők közé zárták egy angol tiszt feleségét

Gibraltár, augusztus 16. A helyorség parancsnoksága közölte a csapatokkal, hogy augusztus 13-án, egyik angol tiszt feleségét a spanyol rendörség letartóztatta és az algerisai közönséges bűnözők közé záratta, ahol lealacsonyító körülmények között tartják. Gibraltár kormányzója úgy határozott, hogy amíg a spanyol hatóságok nem nyújtanak biztosítékot arra, hogy a jövőben angol alattvalókkal szemben nem alkalmaznak ilyen bánásmódot, semmilyen angol tiszt, tengerész vagy kikötői alkalmazott, tisztviselő ne lépje át a spanyol határt.

Nyolemillió dollárt menekítettek Mexikóba a Franco rezsimmel nem rokonszenvező spanyol tőkésék

Newyork, augusztus 16. Pénzügyi körök szerint az elmúlt hét folyamán 8 millió dollár érkezett Mexikóba a jelenlegi rendszerrel nem rokonszenvező spanyol tőkésék részéről. A mexikói bankokban jelenleg mintegy 20 millió dollár értékű letéte van a spanyol emigránsoknak. Ezt a tőkét valószínűleg a spanyol menekültek segélyezéséért cölöz bank megalapítására fogják felhasználni.

Calinescu miniszterelnök visszatért a fővárosba

Bucuresti, augusztus 16. Tegnap reggel 10 órakor Armand Calinescu miniszterelnök, Gafencu külügyminiszter és Gabriel Marinescu tábornok egészségügyi miniszter visszaérkeztek a fővárosba.

A parancsuralmi rendszerek veszedelmet jelentenek a világ demokráciájára — jelentette ki a Columbia egyetem rektora

Newyork, augusztus 16. A demokrata nevelés kongresszusának keddi ülésén több szónok, így Murray Butler, a Columbia egyetem rektora, Lord Stand ismert angol közigazász és Ceikanowski volt lengyel követ kijelentette, hogy a parancsuralmi rendszerek a legnagyobb veszedelmet jelentik az egész világ demokráciája számára. Roosevelt elnök táviratilag üdvözölte a kongresszus résztvevőit.

FOKOZODNAK A NÉMET KATONAI ELŐKÉSZÜLETEK

London, augusztus 16. (Rador). A Times írja, hogy a német katonai előkészületek fokozott ütemben folynak. Még tartózkodó becslések szerint is jelenleg több mint kétmillió német katona van fegyverben, míg alig néhány nappal ezelőtt csak 1.700.000 volt behiva.

Könyvtörténeti munkákat széleskörűen és olcsón készít a

GLORIA

könyvkötészet

Tulajdonos: MARK LAZAR

OLUJ, Piața Unirii 2

Szeptember 3-án lesz a

Dónát-úti sporttelepen a

Haggibbor-nap

Sportbemutatók. — Szabadtéri hangverseny. — Gyermekdelután. — Világposta. — Bál. — Tombola. — Világbazár. — Csodasátor, stb.

Kitűnő eszéznapos nyári szórakozás!

TIKA

váradi Málkai Menyházán szék részt. A egyes, enyhe vízi

taristaszakos. egyebekötött ka. a Cegel tóhoz. ezárolag minden élet irodájában.

vasárnap egy. autóbusszal a rdai bányafürdő. Str. Iorga 5 sz.

a cukrászokban. vasárnap a kö. ndez: 1. Társas- g szikla—Dobri- tók Olasztelepen zateréség. Indu- Piața Uniriiól.

2. Társasgép- hoz és a banya- órakor a Piața e 9 órára. Mind- kézési határidő

műveletek Houg- entik: 48 órával a japánok nagy- hadműveletekbe y határa men- a határra.

litván kisvárost. litván kisváros, an Klaipedától,

országba utazott. po de Llano tá- és Olaszországba rendőr kíséri.

Imre gyermek- zett. Rendel- am alatt.

halálragaszt a h. Berlinből je- emnitz közelében pályamunkást.

gvermek- tes zsidó templom nepekre. eisz Izidor fő- al 13. Honorá- zerint.

hadserg erényleteit

an Russel, az ir je kedden nagy rikai szövetség előtt. Kijelen- ir köztársasági erényleteit, amig hagyja Irorszá- hadserg foly- zőnség, hanem tyülés résztvevő k a dinamit-

kasztás városi onál

az ilfovi ügyész Cristea buca- Mihail Ionescu os nyugdíjalap- sikasztott és- értéktelen bő- rték.

cselek- tinában

az arabok meg- telepet. Egy- tek, Kafar Ma- táláltak. áborokból 902-

SPORT

Rendkívüli közgyűlés elé kerül a kolozsvári Viktoria belső válsága

A Labdarúgó Szövetség a béke helyreállításának segítésére dr. Juga Livius-t küldte ki a rendkívüli közgyűlésre

Cluj, augusztus 16. (Az Uj Kelet tud.) A kolozsvári Viktoria berkeiben az utóbbi időkben egymást érik az egyenetlenségek. Ezen zavarok következtében a tekintélyes sportegyesület futballszakosztályának számos tagja más egyesülethez szerződött, de a megmaradt sportolók is elégedetlenek. A helyzet annyira súlyossá vált, hogy adott pillanatban már az egyesület fennállását veszélyeztette, miért is a Viktoria ügyét a labdarúgószövetség tanácsa vette a kezébe. A sportegyesület rendkívüli közgyűlés tartására utasította, amelyre a labdarúgószövetség megbízásából Juga Livius dr-t, az ismert temesvári sportvezért küldte ki. Juga hivatása az, hogy a Viktoria futballszakosztályának vezetősége és a játékosok között a béktét helyreállítsa.

A Viktoria rendkívüli közgyűlésének időpontját augusztus 20-án délelőtt 9 órára állapították meg és azt a városháza kistermében tartják. A rendkívüli közgyűlés napirendje a következő:

1. Az egyesület tagjai minőségének felülvizsgálása.
2. Az egyesület vezetőségének jelentése a sport- és pénzügyi tevékenységéről 1939 július 31-ig bezárólag.
3. Az ellenőrök jelentése a pénzkezelésről.
4. Hozzászólások és a vezetőség sport-, valamint pénzügyi tevékenysége alól való felmentvény megadása.
5. Uj vezetőség választása.

Amennyiben délelőtt 9 órakor az alapszabályokban előírt számú tag nem jelenik meg, a rendkívüli közgyűlést ugyanazonnap délelőtt 10 órára halasztják, amikor a jelenlevő tagok számára való tekintet nélkül tartják meg.

Szombaton és vasárnap uszóversenyt rendez Kolozsváron a KMSC

Cluj, augusztus 16. (Az Uj Kelet tud.) A kolozsvári munkások sportegyesületének uszószakosztálya augusztus 19-én, szombaton délután, és 20-án, vasárnap délelőtt és délután a városi strand uszómedencéjében gazdag programmal uszó- és vízipólóversenyt rendez, melyen részt vesznek a helyi egyesületek kivül a nagyváradi Törekvés jóképességű uszó- és póljátékosai is. A műsor első sorban az ifjúsági fiú- és lányversenyzőknek nyújt alkalmat tudásuk összemérésére, de több számban indulhatnak a férfi és hölgyversenyzők is. Elsősorban szerepel a program az „örög fiúk” versenye. A részletes program a következő:

Szombat délután 5 órakor: 100 m ifjúsági gyors, 50 m leány hát, 50 m ifj. mell, 50 m fiugyermek gyors, 50 m leánygyermek mell, 50 m öregfiú gyors, 50 m ifj. hát, 100 m férfi mell, 100 m leány mell, vízipólo a diákok és munkások csapatai között.

Vasárnap délelőtt 10 órakor: 200 m ifj. gyors, 50 m fiugyermek mell, 200 m leány mell, 100 m férfi gyors, 100 m ifj. mell, 50 m fiugyermek hát, 50 m leánygyermek hát, 3x50 m leány vegyesfűtő.

Vasárnap délután 5 órakor: 100 m ifj. hát, 200 m ifj. mell, 100 m leány hát, 4x50 m ifj. gyors, 50 m öregfiú mell, 50 m leány gyors, 3x50 m ifj. vegyesfűtő, majd vízipólómérkőzés a nagyváradi Törekvés és KMSC csapatai között.

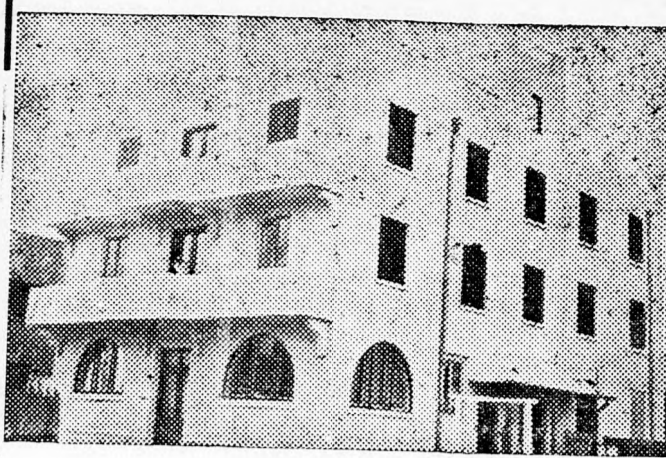
Mi újság a sportvilágban?

Közöltük már, hogy vasárnap Temesváron a Kadima futballcsapata 5:1 arányban győzte le a nagyváradi Makkabi csapatát. A Kadima győzelme annál is inkább értékes, mert a váradi testvércsapatát három vendégjátékos, a ploesti Tricolorban játszó Kocsis és Moskó, valamint Klein (Juventus Bucuresti) erősítette. A két csapat különben a következő összeállításban játszott:

Kadima: Ebenstark, Szilágyi—Gedő, Krauser—Schwartz—Stein, Havas—Kupferstich—Iritz—Löwenfeld—Mózes.

Makkabi: Hoffmann, Moskó—Weiss II, Kocsis—Schwartz—Zigri, Fülöp—Grünwald—Klein—Hittner—Fein.

A Haggibor futballszakosztályának vezetősége kéri összes tagjait, hogy ma este 8-kor a klubhelyiségben jelenjenek meg.

Fevilágosítást nyújt: Havas Stefan Carmen-Sylva, Vila Ana Ghica.

ORT. KÖSER KONYHA CARMEN-SYLVAN

az ANA GHICA villában
Küzel a tengerhez és a gyógytóhoz, mely reumát, izületi csontgyulladását és egyéb hűlésből származó betegségeket szenzációsan gyógyít. Elegáns szobák napozó terrasszal a tetőn. Napi penzió június és szeptember hónapokban az Uj Kelet szelvényével jelentkezőknek 180, szelvény nélküli 200. Julius és augusztus hónapokban az Uj Kelet szelvényével 260, szelvény nélküli 300. Az Uj Kelet szelvényével jelentkezők a melegfürdőnél és orvosnál is kedvezményben részesülnek. Állandó kirándulásról és szórakozásról gondoskodva van.

KÖZGAZDASÁG

Az 1938. évi eladatlan buzakészletek exportjával kapcsolatban újabb rendelet várható

Bucuresti, augusztus 16. A nemzetgazdasági minisztériumban most tanulmányozták az 1938. évi termésből eladatlanul maradt buzakészletek értékesítési lehetőségeit. Ugyanis az új buzaértékesítési törvény 1939 július 17-én életbeléptetett végrehajtási utasítása szerint az óbuza exportja esetén 4000 lejes exportprémiumot fizet a kormány, vagyis félannyt, mint az új buzáért. Ezt a prémiumot is csak augusztus 31-ig fizeti a kormány, viszont az óbuzatulajdonosoknak nem kell igazolniuk, hogy a buzát mennyiért vásárolták. A tulajdonos exportprémium miatt az óbuzából eddig egészen jelentéktelen mennyiségeket exportáltak, vagyis az 1938. évi termésből még mindig közel 50 ezer vagon eladatlan buza vár exportra. Az exportőrök szerint ez a mennyiség szintén exportálható volna,

ha a kormány ugyanannyi exportprémiumot fizetne, mint az új buzáért. Ezt a kérdést tanulmányozták most a nemzetgazdasági minisztériumban és ez ügyben még augusztus 31. előtt rendeletet fog kiadni a kormány.

Amint azt közöltük, a kormány azt tervezi, hogy megtölti a jobb minőségű buza-fajtáknak belföldi fogyasztásra történő felhasználását. Ennek érdekében a kormány most tanulmányoztatja, hogy a különböző fajtyu buzákból mekkora készletek vannak és ennek befejezése után fog megjelenni az a rendelet, amelyben a kormány meg fogja határozni, hogy belföldi fogyasztás céljaira milyen gyengébb minőségű buzát örülhetnek. Ez a rendelkezés is néhány napon belül meg fog jelenni.

Bánsági háziipari cikkek iránt nagy érdeklődés mutatkozik az Egyesült Államokból

Timisoara, augusztus 16. A bánsági háziipar egész sorozat árval képviseltette magát a newyorki vilákiállításán és a bemutatott cikkek általános sikerének máris megvan a reális eredménye. A munkakamarák szövetsége tegnap leiratot intézett a temesvári munkakamarához, amellyel közölte, hogy az amerikai iparosok és kereskedők egyik csoportja komoly ajánlatot tett bánsági cikkek és bogyártmányok vásárlására. A kereskedők csoportja a munkakamarák szövetségéhez intézte ajánlatát, amelyben leszögezik, hogy nagyobb mennyiségű árut akarnak exportálásra vásárolni. Ezért első sorban az áruk, a szállítható mennyiségek és a szállítási feltételek iránt érdeklődnek, ezzel szemben készíttést ajánlanak fel dolárlában. Az amerikai cégek érdeklődése első-

sorban háziszöttekre, kerámiai tárgyakra, égetett fadiszekre, bogyártmányokra és égetett bördiszekre vonatkozik, ezenfelül azonban számtalan más háziipari cikk iránt is érdeklődnek. A munkakamara már fel is szólította tagjait, hogy jelenítsék be azokat az árukat, amelyeket határozott feltételek mellett, nagyobb mennyiségben tudnának exportálni Amerikába. Az ajánlatokat a munkakamara gyűjti egybe, szakszerűen véleményezi az egyes cikkeket, majd továbbítja a munkakamarák szövetségének, amely viszont közvetlenül összeköttetésbe lép az amerikai megrendelővel. A bánsági iparosok sok reményt fűznek az amerikai exportlehetőségekhez, mert az áruk minősége a newyorki vilákiállításán már amúgy is megállta a legszigorúbb próbát.

HA

ponos, gyors és megbízható palesztinai információkat akar, forduljon bizalommal

az Uj Kelet palesztinai információs osztályához

Az Uj Kelet kiadóhivatala megállapodott a „Hamadrich” információs irodával (Tel-Aviv), amely dr. S. Kochavi (a romániai Zsidó Párt volt főtitkára) vezetésével áll és Palesztina felismerten legjobb információs szervezete.

Az Uj Kelet palesztinai információs osztálya felvilágosításokkal szolgál:

1. Kereskedelmi ügyekben
2. Ipari alapítások, vámtarifák, munkaviszonyok kérdésében
3. Birtokosok ügyekben
4. Személyi- és családi ügyekben
5. A palesztinai elhelyezkedés minden ágában
6. Pénzbefektetési és ingatlanvásárlási ügyekben.

A Hamadrich elvállalja:

1. Ingatlanok kezelését
2. Ültetvények és mindenfajta földbirtokok adminisztrálását
3. Kereskedelmi és magántermészeti megbízások elintézését.

Az információkra vonatkozó kérdéseket kiadóhivatalunk továbbítja a Hamadrich irodához. Egy egyszerű információ illeteke 200 (kétszáz) lej, amely az információkérésrel egyidejűleg küldendő be kiadóhivatalunkhoz.

Vállalati hírek

A Karánsebesi Első Takarékpénztár Rt. félévi mérlegében 5 millió lej ésszvénytőke és 100.000 lej tartalékalap mellett 743.563 lej bruttó jövedelmet ért el, amely mellett a költségek és passzív kamatok összege 693.426 lej. A mérleg főösszege 16 millió 965.424 lej.

A szászrégeni Fabrica de Căramizi cu Aburi din Jurul Reghinului S. A. 1938. évi mérlegében 2 millió lej részvénytőke mellett 177.146 lej tisztanyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 6.012.205 lej.

A nemzetgazdasági miniszter rendelete az automata mérlegek hitelesítése ügyében. A nemzetgazdasági miniszter rendeletet adott ki, amelyben meghatározza, hogy az automata és félautomata mérlegek milyen módon hitelesíthetők és általában milyen szerkezetű ilyen mérlegek használhatók. A rendelet a Hivatalos Lap augusztus 14-iki számában jelent meg.

Zürichi árfolyamok (augusztus 16.): Márka 177.75, holland forint 237.70, dollár 443.—, font 20.7362, francia frank 11.735, olasz lira 23.30, szlovákkorona 15.175, pengő 87.—, dinár 10.—, lej 3.25, zloty 83.40, belgas 75.25.

Németország 200—250 vagon almát akar Romániában beszerezni. A földművelésügyi minisztérium jelentése szerint a német kormány romániai almavásárlási célokra 500.000 márkás kőntingent engedélyezett, ami 200—250 vagon alma értékének felel meg. Ezt a mennyiséget augusztus végéig akarják leszállítani, a már júliusban és augusztusban leszállított mennyiségek kiegészítésül. A júliusban leszállított mennyiségeket — ab franco német határ — métermázsánként 23 márkát, az augusztusiakért 20 márkát fizetnek a németek.

A céhek illetékmentessége. A munkaügyi miniszter tudomására hozta az egyes céhek vezetőinek, hogy csak a céhek megalakulásával és bejegyzésével kapcsolatos iratok illetékmentesek, míg a céhek működésével kapcsolatos hatósági beadványok és más iratok illetékkötelesek.

Emelkednek a készbörök. A börpiacon az áremelkedés változatlanul tart. Egy hét leforgása alatt az 1—2 lejes emelkedés ugy látszik szinte állandósul. Ez a körülmény csökkenti a vásárlókedvet. Azok a kisiparosok, akik eddig nagyobb mennyiségben vásároltak böröket, mostanában még heti szükségleteiket is két részletben szerzik be, mert abban reménykednek, hogy a magas ár nem tarthatja sokáig magát és hogy a talp- és börörökben esés lesz. Erre azonban a jelenlegi körülmények között aligha lehet számítani, mivel a hadsereg részére még mindig nagyarányú vásárlások történnek. Részletes árak a következők: Miess és Scherg-talp-börök detallára 250—258, talpnyak (Miess, Scherg) 160—165, talp-alj 150—155, talpbélés alj 150—158 lej kilonként, bcbörök: 65—70 lej kvadrátonként, sportbörök: szentágotai hama 68, marosvásárhelyi Monopol 66, kolozsvári Rendor barna 65 lej kvadrátonként, víkszos börök kilója 270—310 lej. A zsirosbörökben hetek óta tartó hiány nem enyhült. A börkereskedők raktárában csak egészen lényegtelen mennyiségek vannak. Beszerzésük nagyon nehéz. Árak: szatmári Kondor 260, segesvári Adleff 300, belföldi sevrő 80—100, külföldi sevrő 90—100 lej, lakk 113 lej kvadrátonként.

A Román Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai:

Dollár	141.52—143.50
font	662.40—672.75
palesztinai font	663.09—673.44
holland forint	76.04—77.22
svájci frank	31.95—32.43
francia frank	3.78—3.85
márka	40.50—41.50
pengő	25—27
csékkorona (Prága hivatalos)	4.68—4.73
szlovákkorona (Pozsony hiv.)	4.68—4.73

Az exportból eredő, szabadforgalomba hozható devizakvóták árfolyamai tartottak. Bucurestiben tegnap délig a következő árfolyamok alakultak ki:

angol font, 30%-os szabadkvóta	1440—1460
angol font, 20%-os kvóta	1500—1540
angol font, 40%-os kvóta	1060—1070
dollár, 30%-os szabadkvóta	302
svájci frank, 30%-os kvóta	69.56
francia frank, 20%-os sz-kvóta	8.—
francia frank, 30%-os kvóta	8.10
holland forint, 30%-os kvóta	167.60
belgas, 30%-os	51
svédkorona, 30%-os kvóta	76

A B) lista kompenzációs árfolyamai: font angol árukra — 1500 lej, font más államok áruira — 1216 „, font angol gyarmatok áruira — 1210 „

Bató Lajos, ak Romániában, bécscher Nationalbank fekszik előttem és illusztrált a majminden prom. Ahogy most végi első 1915/16-os fo. bires krakói rabbi kérdést: Mi az, (és) diadalmasan és így felei: Die vább firtatja: Mi felé a német lelki tekel veleszülette évszázadokban cselekvés.

Ez aztán által und Henker, ahogy az erkölcs repre

Az első cionis vét forgatom. gresszus alatti n választásánál me got választottak. kesch, Birnbaum, télyessé válni — Meyer? Sohssem. be az első vezetőt, a cionizmus benne Meyer ur Schirer, Kokesc voltak az első sz Mintzná hozzát a szerveztől. ABC-Buchot. Az ben nem szerepe Herzt, az elnök „Aktions-Komite megingt hányzik annyit ír, hogy ge mellett a több Kokescht, Kahn, kyt sorolja fel, illetve az 5. kon lálják voltak az 5. kon helyébe elstől az 5. kon tagja. Szép. De vedett volna, a kongresszuson m zött szerepeltet Nem tévedett. nos. Saul Rafael szerkesztőjének pös könyvében S. mus a címe, a jegyzetre. Így Pseudonym für

De arra a fog állott ki Kremes nizmus mellé és kongresszus az hogy álnéven vé ségbe, nem ad folytatnom a b

Ernst Simon hogy az Oneg nyezője egy ortó bi Benjámin vo szik, Bialik. A valóráváltója. M lesztina centrál batot. Hallgatás több jisuvi pro azonban nem n a szombat a ve gára, még ped sodott, szellemi ásrnapét. Sim megállapítását szített zsidónak vasárnap „Rast des Ruhetags é

Az első Oneg Simontól tudom ziumban tartott dat szentelő sab aggada gyűjtem zait. Nem akar apkában sem s hogy a nagy m percre a kalapí dig zsufolásig ta káprázatosar

Később az „G állandó lakhelye ről-szombatra itt Bialik szava lokat, a zemin gyertyája és ut borult tember ték a chaszid táf felidézni.

Néhai, jó Uj lexikonában var

hírek

Takarékpenztár Rt. ... 743.562 ... 16 millió

de Căramizi ... 1938 ... 6.012.205 lej.

Miniszter rendelete ... 14-iki számában

augusztus 16.): Márk ... 237.70, dollár 443. ... 20 márkát fizet

sege. A munkügyi ... 23 ... 20 márkát fizet

arak. A börzian ... 23 ... 20 márkát fizet

Ez a körülmény ... 23 ... 20 márkát fizet

Arak. A börzian ... 23 ... 20 márkát fizet

Arak. A börzian ... 23 ... 20 márkát fizet

Arak. A börzian ... 23 ... 20 márkát fizet

Arak. A börzian ... 23 ... 20 márkát fizet

Arak. A börzian ... 23 ... 20 márkát fizet

Arak. A börzian ... 23 ... 20 márkát fizet

Arak. A börzian ... 23 ... 20 márkát fizet

Arak. A börzian ... 23 ... 20 márkát fizet

Arak. A börzian ... 23 ... 20 márkát fizet

Böngészés közben

Bató Lajos, aki most a KKL-t igazgatja ... 16 millió

Erdekes, hogy a Mitteilungen zur jüdischen Volkskunde ... 16 millió

Az első cionista kongresszus jegyzőkönyvét forgatom ... 16 millió

Nem tévedett, Meyer és Kremenetzky azonos ... 16 millió

Ernst Simon Bialik-könyvében olvasom ... 16 millió

Az első Oneg Sabbat délutánokat — ezt is ... 16 millió

Később az „Ohel Sém” természetben kapott ... 16 millió

Néhaj jó Újvári Péter férszerkerült Zsidó ... 16 millió

országi zsidó „cigányokról”. Schlos Lajos írta ... 16 millió

Fehér Poldi diadaláról még azt az érdekes ... 16 millió

Szilágyi Géza, akit sokan Ady Endre utótróje ... 16 millió

APRÓHIRDETÉSEK

Szavanként 2 lej, legkisebb apróhirdetés 20 lej ... 16 millió

Megnyit P. Uniri 10 (udvarban) „Meritox” ... 16 millió

Zsidó uricsalád komfortos fürdőszobás lakásában ... 16 millió

Külfeljárati elegánsan butorozott szoba fürdőszobahaszánál kiadó ... 16 millió

Eladó finomkivitelű dió háló, ebédlő, kombinált ... 16 millió

Eladó egy 20 HP félstabil, jó állapotban levő ... 16 millió

Jólmenő pékség garantált egzisztenciával ... 16 millió

Eladó egy 20 HP félstabil, jó állapotban levő ... 16 millió

Jólmenő pékség garantált egzisztenciával ... 16 millió

Eladó egy 20 HP félstabil, jó állapotban levő ... 16 millió

Jólmenő pékség garantált egzisztenciával ... 16 millió

Eladó egy 20 HP félstabil, jó állapotban levő ... 16 millió

Jólmenő pékség garantált egzisztenciával ... 16 millió

Eladó egy 20 HP félstabil, jó állapotban levő ... 16 millió

ció embere maradt... A Neue Freie Presse ... 16 millió

Ismétlem: nagy merészség kellett az ilyen ... 16 millió

Ismétlem: nagy merészség kellett az ilyen ... 16 millió

Ismétlem: nagy merészség kellett az ilyen ... 16 millió

Ismétlem: nagy merészség kellett az ilyen ... 16 millió

Ismétlem: nagy merészség kellett az ilyen ... 16 millió

Ismétlem: nagy merészség kellett az ilyen ... 16 millió

Ismétlem: nagy merészség kellett az ilyen ... 16 millió

Ismétlem: nagy merészség kellett az ilyen ... 16 millió

Ismétlem: nagy merészség kellett az ilyen ... 16 millió

Ismétlem: nagy merészség kellett az ilyen ... 16 millió

Ismétlem: nagy merészség kellett az ilyen ... 16 millió

Erelmeszesedés, magas vérnyomás, gyomorbántalmak, máj és vesesejtek ellen Lithines Vichy Tillat az egyedüli gyógyszer.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET A ROYAL MOZGÓ MÜSORA: Nincs uborkaszegzőn! Slágereink felhalmozódása miatt csak 3 napig: Szomorúságának énekese. Fűszerekekben: Tilly Losch.

A CAPITOL MOZGÓ MÜSORA: Premierslágér! Háború és béke. Főszereplők: Dita Parlo, Françoise Rosay és John London.

A SELECT MOZGÓ MÜSORA: Aloma. Dorothy Lamour, a feledhetetlen Dzsungel királynője legújabb filmje, amelyben egy exotikus színésznő szerepét játssza.

AZ URANIA MOZGÓ MÜSORA: Olimpiai teljes mű két rész egyszerre. Egyetlen film, mely a népek ünnepeiről készült 1936-ban.

A RIO MOZGÓ MÜSORA: Mindennap 3, 6 és 9 órai kezdettel az évad legnagyobb filmóriása: I. A hindu strémek. II. Az esnapuri tigris.

RÁDIÓ-MŰSOR Csütörtök, augusztus 17. Bucuresti. 7: Hanglemezek, torna, étrend. 12: Hanglemezek. 18: Időjelzés. 13.05: Szalonzene Petre Gusti énekszámával.

Taxa postala
plátitá in num
No. 30523/1934

10. Telefon: 18-00.
Havonta 110, negy
evre 600, egészév
földre: Havonta 2
félre 12, egészév
Hirdetések díjszab
„UJ KELET“ a
hánati zsidóság e
ja, Cikkeink után
forrás megjelölésév

Csá

A Völkische

Magyarország az
nek éles reflektorfé
híradásokban, amely
ból való kibontakozá
A francia, de külön
különböző híradások
gyarország és a ten
kapcsolatosan. Jelen
ván gróf és a Ribb
lálkozása alkalmáve
ter katonai szövets
magyar kormánytö
teljesítését megtaga
ni vélte a nyugati
nyomást gyakorolta
szállást helyeztek k
hogy Magyarország
esetére szabad fe
haderőknek. Végül
is, hogy Olaszország
Magyarországot, te
gedve át a politika
sét.

Mindezeket a hír
részről egyaránt m
irti iroda különösk
gol híradásokat öf
amelyek a Magyar
mak közötti hagy
zavarását okozza. E
esetben a híreket s
fenntartással kell f
ban magyar részre
zás is történt, ame
a magyar külpolití
dése beható mérleg
képezi a magyar po
Magyarország kü
az utóbbi időben á
nek tekintették. A
és olasz-magyar b
kon tul Csáky kül
ta néhány héttel e
bengelyhez való sz
gyar állam geopolit
eszt az orientálódás
fékvővé tette, épp
amelyet főleg olá
Szovákia egy része
zett. Az olasz-mag
san barátságos v
után a Harmadik
talmás és figyelme
Magyarországnak.

Másrészt az azon
tévésztés a magy
közvélemény tekint
rekvésért, amely me
mányokba gyökere
állam függetlenség
Tibor, a magyar k
páns módon adott
véskem minapi cik
a tengelyhez való
jelentí, nem jele
monopóliumának k
tette Eckhardt a
hogy esetleges elő
kázatos kalandba
mert Európa érdek
törekvései fölé kell
Hasonló értelem
gróf, a magyar
Ezek a megnyilatko
tomatikusak, mert
don Csáky István
tárgyalásokat fo
danzigi kérdés me
Elgészen bizonyos,
nem egyéni vélemé
gyar kormány áll
télkelen szerepet
országot Lengyelor

UJ KELET Legújabb hírek

„A korridor kérdésében nincs kompromisszum” — írja a német sajtó

(Első oldali cikkünk folytatása)

Olaszország külügyminiszterének konferenciája

2. A négy külügyminiszter igyekezni fog megállapodást létesíteni Danzig kérdésében. Amennyiben ez sikerülne, úgy a megoldást bemutatják a lengyel kormánynak, amelyet felhívják, hogy nyilatkozzék afelől: a javasolt megoldás fenyegeti-e Lengyelország független ségét? Ha a lengyel kormány nemmel válaszolna, úgy ezt egyértelműnek tekintenék azzal, hogy Lengyelország elfogadja a javasolt megoldást.

3. Amennyiben Danzig kérdését megoldják, úgy a 30 napos határidő meghosszabbítható volna, hogy a négy külügyminiszter más kérdéseket is megtárgyalhasson, olyan sorrendben, amely fölött megegyezhetnének.

Németország és Olaszország remélik, hogy javaslataik enyhülést hoznának a nemzetközi kapcsolatokban és hogy a Vatikán megadja hozzájuk erkölcsi támogatását.

A belga lap feltűnésteltő közlését azal egészíti ki, hogy a fentebbi demars intézését a legutóbbi berchtesgadeni megbeszélések során határozták el.

Négy állam döntőbíráskodása

Osló, augusztus 16. Hamilton Fish, az Interparlamentáris Szövetség oslói kongresszusán résztvevő amerikai képviselők csoportjának elnöke egy a külföld előtt tett nyilatkozatában kijelentette, hogy szándékában áll javaslatot tenni arra, hogy Európában egyhónapos fegyverszünetet létesítsenek. Ez alatt Franciaország, Anglia, Németország és Olaszország külügyminiszterei összeülnek, hogy megvizsgálják a helyzetet. Amennyiben nem tudnának megegyezni a lényeges kérdések felett, úgy azokat döntőbíráskodásra juttatják, mely Norvégia és Belgium királyával, Írország és Svájc köztársasági elnökeiből alakulna meg, hogy véglegesen megoldja a szőnyegen levő kérdéseket.

Milyen feltételekkel egyezkednek a demokráciák

London, augusztus 16. A Daily Mail a danzigi kérdésben tett megegyezési indítványokról a következőket írja:

Corbin londoni francia nagykövet Bonnet külügyminisztertől üzenetet hozott, amely szerint semmilyen Danzigra vonatkozó tervet nem lehet figyelembe venni, ha nem tesz eleget a következő feltételeknek:

1. Fentartja Lengyelország összes jelenlegi jogait Danzigot illetően.
2. Lengyelország feltétlenül járuljon hozzá.
3. Kielégítő biztosítékokat tartalmaz arra nézve, hogy nem fogják újabb német igények kiindulópontjául felhasználni.

Németországot és az összes európai államok által biztosítandó Lengyelország határait. Hogy ki, mikor és hol készítette a tervet arról nem szól a lap, jelentése. Németország vezetői — folytatja a Times — arra a meggyőződésre jutottak, hogyha a jelenlegi holtpontra nem jutnak túl, katasztrófa következik. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a német vezetők hajlandók lemondani Németországnak Danzigra vonatkozó valamelyik igényéről is. Mégis olyan jelek észlelhetők, hogy a többi állammal való együttműködés nem tekinthető kizártnak.

„A korridor kérdésében nincs kompromisszum”

Berlin, augusztus 16. (Rador). A 12 Uhr Blatt az angol és francia sajtóban a német-olasz tárgyalásokról megjelent kommentárokkal foglalkozva megállapítja, hogy az a próbálkozás, amely Magyarországot úgy állította be, mint amely szembehelyezkedik a tengely politikájával, siralmasan meghiusult. Egyébként Budapest mindenben cáfolta ezt az állítást. A demokrata sajtó állítólagos Salzburgba összehívott értekezletéről beszél, ami azonban csak a demokraták képzeltében létezik. Nincsen szükségünk értekezletre a Danzig feletti német jogok megállapítása érdekében. A danzigi kérdést és a folyósítást illetően nem akarunk áthidaló megegyezést. Kompromisszum a korridor felett nevelés és abszurdum lenne. A folyósító léte tühretlen és nem tartható fenn.

Olaszország és Magyarország

London, augusztus 16. (Rador). A Daily Sketch szerint a salzburgi tárgyalások egyik határozott eredménye az volt, hogy Mussolini véglegesen elejtette Magyarországot. Közölték is Magyarországgal, hogy nem számíthat többé Olaszország rokonszenvére. Ez annyit jelent, hogy szabadkezet adtak Németországnak. Az új helyzetadta első következmény valószínűleg az lesz, hogy Németország tiltakozni fog a magyarországi német kisebbségekkel szembeni bánásmód ellen és intézkedéseket tesz azok „védelmére”.

A nürnbergi kongresszus után...

Varsó, augusztus 16. (Rador). A Gazeta Polska című lap berlini tudósítója írja: A külföldi újságírók által szereshető értesülések alapján arra lehet következtetni, hogy

a lengyel-német feszültség a jövő hét folyamán fog tetőpontra hágni.

Mégis berlini politikai körök azon a véleményen vannak, hogy a nürnbergi kongresszus előtt nem lehet drámai határozatokra számítani. Általános feltevés szerint a Róma és Berlin közti eszmecsere alapján a két kormány olyan tervet fog előterjeszteni, amely „hivatva lesz létrehozni az európai kibontakozást a danzigi statutum revíziójának útján”.

Csáky és Ribbentropp ismét találkoznak

Párizs, augusztus 16. A francia lapok, különösen a Matin, Petit Parisienne, Petit Journal és a Jour a Havas berlini jelentése alapján úgy értesülnek, hogy Csáky István gróf magyar külügyminiszter ismét tanácskozik fog Ribbentropp német külügyminiszterrel. A Petit Journal úgy értesül, hogy a Beck lengyel külügyminiszter és a varsói angol és francia nagykövetek közötti legutóbbi megbeszélés során nemcsak Danzigról, hanem Magyarországról és Szlovákiáról is szó esett.

Az angol-lengyel különöszerződés

Párizs, augusztus 16. Francia híradás szerint az angol-lengyel különöszerződés aláírása küszöbön áll. A szerződés értelmében a két ország nemcsak területi támadás ellen biztosítja egymást, hanem abban az esetben is, ha

Vállalni fogjuk a háborút — mondja Beck ezredes

London, augusztus 16. A News Chronicle munkatársa beszélgetést folytatott Beck lengyel külügyminiszterrel, aki az általános külpolitikai helyzetéről nyilatkozott. Arra a kérdésre, hogy elkerülhető-e a háború, Beck a következőket válaszolta:

— Amíg egyetlen állam nem ragadhatja magát jóvátehetetlen lépésre, fenntartom, hogy a háború elkerülhető. A mai európai viszonyok között nem lehet egyoldalú engedményeket tenni. Ezek az egyoldalú engedmények kaotikus állapothoz vezetnének Európában. Remélem, hogy a háború nem fog bekövetkezni. De akár erősnek, akár gyengének érezzük magunkat, vállalni fogjuk a háborút. A lengyel nép katonanép és ha rákényszerítik a háborúra,

olyan harmadik ország ellen intéznének támadást, amely a szerződő felek életterének körébe esik. Hír szerint ezen országok közé sorozzák Litvániát és Magyarországot is.

Burckhardt összehívja a hármashatározottságot

London, augusztus 16. A Daily Express úgy értesül, hogy Burckhardt össze akarja hívni a Népszövetség hármashatározottságát, amelynek tagjai: Anglia, Franciaország és Svédország. A bizottság Halifax angol külügyminiszter elnökelete alatt ülne össze.

Berlin cáfolja a békekonzferencia tervét

Berlin, augusztus 16. A német távirati iroda jelenti: A német sajtó határozottan visszautasítja a lengyel-német konfliktus megoldására összehívandó konferenciának tervét. A Lokalanzeiger szerint Németország nem kompromisszumot, hanem jogos követelésének teljesítését akarja.

gy nem riad vissza tőle. Európában most mindenki arra törekszik, hogy megtisztítsa a légtér a problémáktól. Danzig tulajdonképpen a mai helyzet szimbóluma.

Az újságíróknak arra a kérdésére, hogy a danzigi probléma megoldható-e békés úton, Beck így válaszolt:

— Lengyelország március 28-án már békés megoldást ajánlott.

A lengyel-magyar viszonyban kapcsolatban kijelentette a lengyel külügyminiszter, hogyha lehetséges harmónikus barátság két ország között, úgy Lengyelország és Magyarország között ez áll fenn. Az utolsó husz évben Lengyelország nem egy ízben támogatatta Magyarországot, — fejezte be nyilatkozatát Beck lengyel külügyminiszter.

Megnyílt a XXI. cionista világkongresszus

Weizmann Chajim megnyitójában élesen bírálta az angol Palesztina-politikát

GENE, augusztus 16. Hatszáz delegátus, számos előkelő külföldi vendég és diplomata, valamint több ezer főnyi hallgatóság előtt színdarab esté fél tíz órákor nyitotta meg Weizmann Chajim professzor a 21-ik cionista világ kongresszust. Weizmann beszédében élesen bírálta az angol politikát, támadta a Fehér Könyvet és hangsúlyozta, hogy a zsidó nép sohasem fog lemondani jogairól. Utána az üdvözlések következtek, majd dr N. Goldmann tartotta meg megrövidítő beszámolóját a világ zsidóságának helyzetéről.

Harcos beszédek a Wizo kongresszusán

Gene, augusztus 16. Vasárnap, augusztus 13-án nyílt meg Gene város felsőházának üléstermében a Wizo 10-ik világkongresszusa. A megnyitóiülésen 120 delegátus vett részt, az Egyesült Államokból, Kanadából, Indiából, Új zélandból, Ausztráliából, Dél-Afrikából, valamint Európa összes államaiból. Az ünnepélyes megnyitóiülésen Izrael Schiff és Hadasa Samuel asszonyok éles támadást intéztek az angol kormány új Palesztina Fehér Könyve ellen, Maconald gyarmatügyi minisztert pedig a „modern Fáraónak” nevezték. Hangsúlyozták, hogy a Fehér Könyv nyilvánosságra hozatala óta a palesztinai zsidóságnak az az érzése, hogy működésben lévő vulkán tetején kénytelen élni és ez az érzés csak akkor fog eloszlani, amikor a Fehér Könyv megsemmisül. A szónokok szöveget intéztek az egész világ zsidó asszonyaihoz, hogy csatlakozzanak azoknak táboraéhoz, akik meg akarják akadályozni azt, hogy Palesztinát „új gettóvá” változtassák. A zsidó nép válasza a Fehér Könyvre — mondták — így kell, hogy hangozzék: „Több tőke és több bevándorló Palesztina számára”.

1. Egységesítsék a zsidó munkásság jogi helyzetét az összes ipari ágakban.
2. A nemzeti gazdasági rendszer megteremtése által támogassák az összes ipari ágakat.
3. Igyekezzenek észszerű viszonyt teremteni a nemzeti gazdaság szükségletei és a behozatal között. Eppen ezért léptessék életbe a behozatal ellenőrzését és a Toceret Haarec anyagi és erkölcsi támogatása által igyekezzenek a helyi zsidó termékek fogyasztásának gondolatát begyökerezni a palesztinai zsidóság öntudatába.
4. Állandó ellenőrzést gyakoroljanak a transfer-intézet működése felett és rendeljék alá annak tevékenységét a nemzeti gazdálkodás magasabbrendű követelményeinek.
5. Dolgozzanak ki állami tervet az ipar finanszírozására és fejlesztésére.
6. Az ipar szükségleteinek tekintetbevételével állapítsanak meg bizonyos kulcsot a költségvetés összes kiadási tételei részére.
7. Szélesítsék ki az ipari bank tevékenységét, tőkésének emelése által.
8. Részessítsék tetszerű támogatásban az ipari kivittet, építsék ki a külkereskedelmi intézeteket és terjesszék a palesztinai termékek fogyasztásának gondolatát a galut országaiban.

Mit kér a palesztinai ipar

Gene, augusztus 16. A Palesztinai Iparosok Szövetsége elhatározta, hogy a következő követeléseket terjeszti a cionista világkongresszus elé:

1. Kötelezze a kongresszus az összes munkaadókat és munkásokat, hogy alávéssék magukat a kötelező döntőbíráskodás határoza-

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. Nyomdász Chaj, Strada Baron L. Pop 10. Telefon: 18-66.

BUN DE IMPRIMAT